

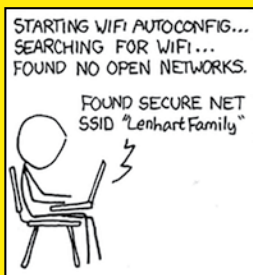
prosa

bladet

6/2024

HVOR_SKAL(VI_HEN_DU?
Open/source_vs_skjulte
kildekoder/

Landsholdet:
Unge_toptunes_
til_cyberkamp//

XKCD

- så()nørdet_at_humoren
skal/forklares!

”

Vi er skuffede over rettens afgørelse. Denne dom vedrører et meget specifikt sæt faktiske omstændigheder. Vi foretog ændringer tilbage i 2017 for at overholde Europa-Kommissionens beslutning. Vores tilgang har fungeret med succes i mere end syv år og genereret milliarder af klik for mere end 800 pris-sammenligningstjenester.

Google efter i september at have fået stadfæstet bøde på 2,4 milliarder euro af EU-kommissionen for ulovligt af have favoriseret egne shopping apps.

”

Det er meget glædeligt, at digitaliseringsministeriet nu kan brede sig mere og omfattende, så vi får samlet styringen og udviklingen af digitale redskaber. Det er et spændende valg og en minister, som er født ind i en digitaliseret tidsalder. Det forpligter naturligvis, at der bliver indsat en digitaliseringsminister med begrænset teknologiforståelse og dybdeindsigt. Mit bedste råd til den nye minister er derfor, at hun skal gå ydmygt til opgaven og være god til at række ud og lytte til de folk, som forstår og arbejder med teknologien.

Niels Bertelsen, formand i PROSA, efter at 33-årige Caroline Stage Olsen (M) 29. august overtog posten som digitaliseringsminister fra Marie Bjerre.

”

Det lugter af lovsjusk. Regeringen har gjort præcis det, vi frygtede.

Ansigtsgenkendelse er indført lidt ad bagdøren, uden grundig debat og med uklar lovhjemmel. Jeg er naturligvis helt enig i, at vi skal gå langt for danskernes tryghed, men jeg vil gerne sætte spørgsmålstegn ved om politiets nye våben på den lange bane i stedet for tryghed skaber en alvorlig glidebane mod et overvågningssamfund med uberettigede indgreb i borgernes ret til privatliv, for indførelsen vil være i strid med grundlæggende menneskerettigheder.

Niels Bertelsen, formand i PROSA, om regeringens lovudkast, som skal give politiet ret til at bruge ansigtsgenkendelse.

Lidt af hvert...

18.000.000.000 kroner

Så stor lyder den bøde, EU har udstedt til Google, fordi tech-giganten har misbrugt sin dominerende position.

I første omgang var det EU-Kommissionen, der mente, at Google havde brudt EU's konkurrenceregler, og som sendte en bøde afsted til tech-giganten.

Google var – ikke overraskende – uenig i bøden og klagede derfor til EU-Domstolen. Men her fik det store tech-firma altså ikke medhold, og nu står det klart, at Google skal punge ud – domstolens afgørelse kan nemlig ikke ankes.

Konkret handler sagen om, at Google har favoriseret Google Shopping, som er tech-gigantens egen prissammenligningstjeneste, frem for konkurrenternes.

Afgørelsen fra EU-Domstolen kom i øvrigt samme dag, hvor det blev afgjort, at en anden amerikansk mastodont, nemlig Apple, skal betale knap 97 mia. kr. tilbage til Irland. Det skyldes, at tech-virksomheden har fået ulovlig statsstøtte fra Irland og dermed betalt alt for lidt skat i landet.

Foto: Gonzalo Facello, Unsplash

AUSTRALSKE BØRN SKAL UD I VIRKE- LIGHEDEN - OG VÆK FRA SOCIALE MEDIER

I Australien vil regeringen indføre en aldersgrænse på sociale medier. Det skriver CNN.

Hvis man spørger landets premierminister, Anthony Albanese, er de sociale medier nemlig med til at skade børns mentale helbred og ødelægge deres sociale relationer. Han opfordrer til, at børn i stedet skal ud i virkeligheden og tale med virkelige mennesker.

"Jeg vil gerne se børn væk fra deres devices og ud på fodboldbanerne, svømmebassinerne og tennisbanerne," siger premierministeren.

I første omgang skal aldersbegrænsningen – hvis loven vedtages – indføres i en testperiode. Det er endnu uklart, om aldersgrænsen skal gå ved 14 eller 16 år.

Specialisterne flytter til Smilets By

Specialisterne er en helt særlig it-virksomhed, hvor et inkluderende arbejdsmiljø er allerøverst på agendaen. Medarbejderne er en blandet gruppe af mennesker, der har for eksempel autisme eller ADHD, og målet er, at de neurodivergente personer ikke skal holdes udenfor arbejdsmarkedet.

Specialisterne har haft hovedkontor i Ballerup i 20 år, men nu åbner virksomheden også kontor i Aarhus.

"Med vores nye kontor kan vi styrke vores indsats for at skabe en mere inkluderende arbejdsstyrke i Jylland, hvor vi kan hjælpe endnu flere mennesker, især dem med autisme og ADHD, med at finde meningsfuldt arbejde," siger Carsten Lassen, der er direktør i Specialisterne.

Forkromet aktivisme

Da jeg første gang trådte ind ad døren i de it-professionelles forbund, PROSA, for snart to år siden, var der en ting, der undrede mig: Den ret udbredte brug af ordet "aktivisme".

Aktivisme var for mig noget, jeg mest huskede fra min barndoms nyhedsdækning, når folk stod med bannere på Rådhuspladsen eller sejlede regnbuekriger-skibe ind mellem hvaler og hvalfangerbåde.

Det er et ord og en betegnelse, som siden stille og roligt er søgt hen i hjørnet, hvor støvet lægger sig, og hvor færre og færre gider samle det op.

Brugen af aktivisme flugtede underligt med min seneste oplevelse fra en studietur i Silicon Valley, hvor cappuccino med soyamælk, juicekure, forkromede overflader, elløbehjul, ånden af at være lidt federe end alle andre, selvkørende Uber og smarte brillestel dominerede indtrykket.

Hvor passede aktivisme ind i den ligning? Det var ligesom to tidsaldre, der stødte sammen.

Siden er det bid for bid og artikel for artikel gået op for mig, at aktivisme er et vanvittigt godt ord til at beskrive rigtigt meget af det, der sker i underskoven af it og tech.

Det skal måske støves af, pudses op og genfødes – ligesom ordet fællesskab. Begge ord er hverken udtrådte eller bedagede, men indrammer derimod ret præcist, hvorfor det bobler og bruser af energi og skaberkraft i it.

Aktivisme er aktivt at deltage. At tage stilling. At blande sig.

I virkeligheden det, der sker i de adskillige netværk, der løber som nervebaner under hele tech-branchen. Hackere, der har et helt miljø, hvor man blander, udveksler viden, netværker og faktisk også uden egen vinding bruger tid på at optimere sikkerhed. Udviklere, programører og andre, som trevler open source-koder igennem, deler byggesten, finder fejl og netværker. Og under dem er der subkulturer med andre netværk.

Næsten alle blander sig faktisk, fordi der udvikles i fællesskab.

Det er utroligt inspirerende og ret imponerende. Tænk at det meste forkromede, mest sci-fi-agtige, mest revolutionerende i vores liv udvikles af netværk og fællesskaber, som langt hen ad vejen frit deler viden med hinanden.

Altså blander sig, fordi de brænder for det, og fordi kulturen og miljøet er sådan.

Som jeg skrev i seneste indspark – evnen til at nørde sammen er helt unik og noget alle burde misunde it og tech. Fordi der også er rummelighed indbygget. Det er ok at byde ind og være aktiv. Det er faktisk værdsat.

I dette PROSAblad har vi tre historier, som netop rammer lige ned i de nervebaner af fællesskab og aktivisme. Brugen af og kampen for open source-software, cyberlandsholdet, hvordan man udvikler et hackermiljø og så startups. Hvordan tusindvis af it-folk med en iværksætterdrøm i maven kan hjælpe hinanden.

Det er ret imponerende.

Det er også inspirerende.

God læselyst.

TEKST
Nicolai Scharling
FOTO
Jakob Boserup

PROSAbladet
Vester Farimagsgade 37A,
1606 Kbh. V, telefon 33 36 41 41
[prosaabladet@prosa.dk]

Redaktion:
Ansvarshavende redaktør
Nicolai Scharling
Journalist Maria Trustrup
Udkommer næste gang:
Uge 45, 2024.
Deadline for debatindlæg:
Uge 41, 2024.
Redaktionsudvalg:
Christian A. Christensen
(formand),
Peter Ussing, Dorte Hoffmann,
Erik Dahl Klausen,
Mikkel Jørgensen og
Aleksander B. Bierbaum.
[redaktionsudvalg@lister.prosa.dk]
Design og layout:
THINKcreative
Forsidefoto:
Jakob Boserup
Tryk:
Jørn Thomsen Elbo

Binært fortalt:

01000101 01101110 01100100 01101110 01101010 00100000 01100101 01101000 00100000 01100110 01100001 01101110 01101000 01100001
01110011 01110100 01101001 01110011 01101011 00100000 01101111 01100111 00100000 01100110 01100101 01100100 01110100 00100000
01101110 01110101 01101101 01101101 01100101 01110010 00100000 01100001 01100110 00100000 01010000 01010010 01001111 01010011
01000001 01100010 01101100 01100001 01100100 01100101 01101000

Lunken modtagelse af iPhone 16

Apples lancering af den ny iPhone 16 fik en mildt sagt lunken modtagelse i starten af september. Det var ellers tænkt som et nyt stort slagnummer, da telefonen har indbyggede AI-features kaldet "Apple Intelligence". Bortset fra den lille detalje: At det har iPhone 16 ikke – endnu. For det er stadig i testfasen, men betaversionen vil blive tilgængelig senere.

Ifølge anmeldere handlede præsentationen af den ny iPhone mere om næste år og forsinkelser. Efter præsentationen faldt Apples aktier næsten 2 procent i værdi.

Niche-apps bliver mere sociale

Løbe- og cykelappen Strava er i stor fremgang. Således er antallet af brugere steget med 20 procent det seneste år. Succesen har blandt andet fået Strava til at tilføje et beskedværktøj, så brugerne kan holde kontakten med hinanden, samtidig med at de dokumenterer deres træning.

Strava blev lanceret i 2009, oprindeligt som en løbe- og cykeltracker, selvom du nu kan logge mere end 30 aktiviteter på platformen, herunder svømning, skiløb og rulleskøjteløb. I 2023 blev det anslået, at appen har 120 millioner brugere.

Senest er det også kommet frem, at folk også benytter Strava til dating, og at der ligefrem er stigende brug af snyd. Ideen om, at man kan følge og kommentere hinandens meritter og fremdrift, er en stigende succes og i sig selv en måde at præsentere sig ekstra positivt for omverden. Eksempelvis har en kendt influencer og løber fortalt, hvordan han mod betaling har flere brugeres mobilere med sig, når han løber, så de kan få deres tider til at se bedre ud på Strava.

Flugten fra kendte sociale medier og datingsapps over til mere nicheprægede medier og apps er en tendens, hvor også flere har medgivet, at de bruger eksempelvis Goodreads, som er verdens største side for læsere og boganbefalinger, til at finde en partner. Det samme gælder brugere af LinkedIn, som egentlig var et fagligt netværksmedie, men i dag også opfordrer til at sende fødselsdagshilsener og i stigende grad bruges til mere personlige profileringer og posts.

Kilder: The Guardian og BBC

Unge tech-nørdere jagter cyber-flaget Unge
tech-nørdere jagter cyber-flaget Unge tech-
nørdere jagter cyber-flaget **Unge** tech-nørdere
jagter cyber-flaget Unge tech-nørdere jagter
cyber-flaget Unge tech-nørdere jagter cyber-
flaget Unge **tech-nørdere** jagter cyber-flaget
Unge tech-nørdere jagter cyber-flaget Unge
tech-nørdere jagter cyber-flaget Unge tech-
nørdere jagter cyber-flaget Unge tech-nørdere
jagter cyber-flaget Unge tech-nørdere jagter
cyber-flaget Unge tech-nørdere **jagter** cyber-
flaget Unge tech-nørdere jagter cyber-flaget
Unge tech-nørdere jagter cyber-flaget Unge
tech-nørdere jagter cyber-flaget Unge tech-
nørdere jagter **cyber-flaget** Unge tech-nørdere
jagter cyber-flaget Unge tech-nørdere jagter
cyber-flaget Unge tech-nørdere jagter cyber-
flaget Unge tech-nørdere jagter cyber-flaget
Unge tech-nørdere jagter cyber-flaget Unge
tech-nørdere jagter cyber-flaget Unge tech-
nørdere jagter cyber-flaget Unge tech-nørdere
jagter cyber-flaget Unge tech-nørdere jagter

TEKST
Maria Trustrup
mbt@prosa.dk
FOTO
Jakob Boserup

'Capture the Flag' er vejen til sejr, når du er med i en cyber-konkurrence, som er en tech-sportsgren på linje med gaming.

Ti unge danskere skal til oktober forsvare landets ære til EM i cybersikkerhed, der bliver afholdt i Italien.

Visti, Christian, Polly og Mikkel er kommet igennem nåleøjet og er med på cyberlandsholdet.

De er knivskarpe, når det gælder hacking og cybertrusler – og så ved de, at skills ikke er nok.

Samarbejde og teamspirit er altafgørende, hvis guldet skal hentes hjem.

Hvordan vinder du en konkurrence i it-sikkerhed?

Du finder flaget.

De fleste cyber-konkurrencer er nemlig en 'Capture the Flag'-leg. Eller kort og godt "CTF", som konkurrencerne i it-sikkerhed også er kendt som.

Flaget er et lille stykke tekst, og når du finder tekst-bidden, er det bevis for, at du har løst udfordringen. Nemt, ikke?

Ikke helt. Flaget er nemlig godt gemt, og afhængig af konkurrencens sværhedsgrad skal du knække lette eller svære koder for at finde flaget.

Flaget kan for eksempel være gemt på en hjemmeside eller i et program, der opfører sig skørt.

Og hvordan ved du, hvor du skal lede? Eller med andre ord: Hvordan bliver du god til at hacke eller fiks en sikkerhedsbrist?

Det korte svar: Du lærer, hvordan teknologi og computere fungerer.

For når du ved, hvordan tingene fungerer, kan du også spotte, når noget opfører sig mærkeligt – og bum, så kan du finde flaget og løse opgaven.

Du kan nørde en masse videoer og blogs – og hvis du opdager noget nyt eller finder et lille, sjovt trick, er det god stil, hvis du deler det med resten af cyber-miljøet på diverse internet-fora.

Du kan også øve dig på en af de mange online platforme, der underviser i hacking og cyber-sikkerhed. Hack the Box er en af de største med 2,9 millioner medlemmer verden over. Her finder du massevis af videoer, artikler og cyber-øvelser, som klæder dig på til at deltage i konkurrencerne.

Og lad os lige se på, hvordan en typisk cyber-konkurrence ser ud – grundlæggende findes der nemlig to typer.

Den første er en form for cyber-jeopardy. Du får stillet opgaver i stedet for spørgsmål, men ellers minder konkurrencen om det traditionelle jeopardy-spil, hvor der er forskellige kategorier, og du så får point alt efter sværhedsgraden.

En opgave kunne for eksempel være en klassisk reverse engineering-udfordring. Du får måske et ransomware-program, og du får at vide, at der er en krypteret fil, hvor flaget står i. Nu skal du begynde af skille den her ransomware ad og finde ud af, hvordan det virker, og hvilken kryptering der er brugt.

Igen: Når du har fundet flaget, har du løst udfordringen.

Den anden cyber-konkurrence er attack-defense-udfordringer. Her får alle hold en server – eller en com-

puter, hvis konkurrencen foregår fysisk – med de samme sårbare programmer på.

Nu er målet at hacke de andre hold, imens du og dit eget hold fikser sårbarhederne på jeres egen server eller computer. Dit hold har mange bolde i luften på samme tid, og uret tikker, så til den her slags konkurrence er stress-niveauet speedet helt op.

De fleste konkurrencer kører online og varer i et bestemt antal timer – det kunne typisk være 48 timer. De helt store, internationale konkurrencer har nogle gange fysiske finaler, hvor de allerbedste mødes og kæmper om den endelige sejr.

Nogle af konkurrencerne bliver arrangeret af store virksomheder eller organisationer, mens andre bliver lavet af forskellige cyber-hold.

I det danske cyber-miljø er der en del mindre hold – eksempel har mange universiteter et CTF-hold, der spiller sammen.

VIL DU OGSÅ VÆRE MED?

CyberSkills samler unge, danske cyber-folk, der elsker hacking og cybersikkerhed.

CyberSkills har mere end 1.300 brugere på sin Discord-server, hvor de unge folk dagligt deler viden, træner og nørdler sammen.

CyberSkills arrangerer online oplæg, hvor du kan møde kendte cyber-profiler og høre om deres vej ind i branchen, og netværket har også en lang række online moduler, hvor du kan træne forskellige skills.

Find netværket på www.cyberskills.dk.

Du kan også tjekke **Hack the Box** ud. Her finder du en masse læringsvideoer og øvelser, som klæder dig på til at være med i cyber-konkurrencer.

Find platformen på www.hackthebox.com.

Et af de allerbedste cyber-hold i Danmark hedder 'Kalmarunionen',

og holdet består af 20-30 cyber-folk. Lige nu er holdet helt i front – også på verdensplan, hvor Kalmarunionen ligger nummer et på CTFtime.org, som er en platform, der rangerer cyber-hold verden over. Når de forskellige cyber-hold har meldt sig til en konkurrence, mødes holdkammeraterne typisk på Discord. Ofte kører konkurrencerne i weekenden, og du sidder derhjemme og chatter eller video-snakker med de andre fra holdet undervejs.

Og du skal huske at kalde på hjælp. For måske er du mega god kryptering eller hjemmesider, men du er ikke skarp til programmering, eller hvor-

dan selve computeren er skruet sammen af forskellige dele. Og så er det heldigt, at du er på et hold. For formentlig er en af dine holdkammerater mega dygtig til den specifikke ting, du sidder og kæmper med – og vice versa.

Samarbejde er også en helt central del af det danske cyberlandshold, som samler de ti dygtigste, unge cyber-folk.

De er kommet gennem nåleøjet til både regionale og nationale cybermesterskaber og får til oktober æren af at forsvare Danmark til EM i Italien. En stor, fysisk cyber-konkurrence, hvor hele Europa kæmper om trofæet. Cyberlandsholdet mødes inden EM til træningslejre ligesom fodboldlandsholdet – men bolden er skiftet ud med computere.

Og når cyber-holdet træner, handler det langt fra kun om helt unikke krypteringer eller komplicerede kildekoder. De træner allermest sammenhold og samarbejde, så de kan være hurtige og effektive i kamp, og så de ved, hvordan de hver især reagerer i pressede situationer. PROSAbladet har talt med fire fra årets cyber-trup. **Mød Visti, Christian, Polly og Mikkel. ★**

”

- og så er det lidt sejt at kunne sige, at man er på landsholdet i noget.

”Vi vandt en tur til Red Bulls hovedkvarter”

Visti Brandt-Sørensen, 19 år, Helsingør

Visti Brandt-Sørensen er lige startet på Aalborg Universitet, hvor han læser cyber- og computerteknologi, og så har han været med på cyberlandsholdet i tre år.

Hacking har altid været en af hans fritidsinteresserer – lige siden han hørte om Anonymous-gruppen med de hvide masker, da han gik i 3. klasse.

”Jeg fandt ud af, at jeg skulle starte med at lære programmering. Så jeg startede hos Coding Pirates, som er en organisation, hvor børn og unge kan lære at programmere. De havde også en workshop om hacking, og siden da sad jeg lidt on and off og prøvede lidt forskelligt,” siger Visti Brandt-Sørensen.

”Det var ikke super seriøst, men under corona havde jeg meget tid derhjemme til at øve mig, og i 2021 var jeg med til De Danske Cybermesterskaber for første gang. Året efter fik jeg en femteplads til DM og kom med på landsholdet og vandt EM.”

Hvorfor er det fedt at være med på cyberlandsholdet?

”Du får en masse fede oplevelser, og du er med på et hold, som arbejder super godt sammen – og så er det lidt sejt at kunne sige, at man er på landsholdet i noget.”

Hvad har du lært af at være med på cyberlandsholdet?

”Vi er allerede virkelig dygtige fagligt alle sammen, så det, vi arbejder mest med, er, hvordan man arbejder godt sammen som et hold. Vi bliver udsat for nogle situationer, som man normalt ikke ville træne.”

Da Visti Brandt-Sørensen og resten af holdet vandt EM i 2022, var det ikke kun æren, de løb med.

”Vi vandt en tur til Red Bulls hovedkvarter, og vi var ude at flyve helikopter med dem. Det var en super fed oplevelse, og man føler sig sådan rigtig kendt, som om man er athlete for Red Bull. Det er helt vildt at få sådan nogle oplevelser.” ★

HVAD ER CYBERLANDSHOLDET?

Cyberlandsholdet består af ti it-talenter, der alle er mellem 15 og 25 år, og holdet repræsenterer Danmark ved de europæiske mesterskaber i cybersikkerhed.

I 2022 fik det danske cyberlandshold en førsteplads ved EM, og i 2023 blev Danmark nummer tre. I efteråret 2024 bliver EM afholdt i Italien.

De ti talenter, der bliver udtaget til landsholdet, har kæmpet om pladserne sammen med flere hundrede andre.

Første step er en virtuel træningslejr, og så kan man efterfølgende kvalificere sig til De Regionale Cybermesterskaber. De 100 bedste går videre til De Danske Cybermesterskaber, og herfra bliver 25 udvalgt til en særlig bootcamp, inden de ti bedste kandidater sikrer sig en plads på cyberlandsholdet.

Holdet bliver trænet af lands-trænerne Adam Blatchley, der er p.hd.-studerende på Aarhus Universitet, og Jens Myrup Pedersen, der er professor på Aalborg Universitet.

I 2027 kommer EM i cybersikkerhed til Danmark, så det danske cyberlandshold skal kæmpe om trofæet på hjemmebane.

Cyberlandsholdet er støttet af Industriens Fond og en lang række samarbejdspartnere – blandt andet Forsvarets Efterretningstjeneste og seks universiteter.

Det første danske cyberlandshold blev stabled på benene af Forsvarets Efterretningstjeneste i 2016. DM i cybersikkerhed blev afholdt første gang i 2019.

”

Alle synes, at det er sejt, fordi du kan sige, at du er en hacker

”Det er et kæmpe dopamin-rush”

Christian Pedersen, 18 år, Aabenraa

Christian Pedersen blev student i sommer, og i år er det første gang, at han er med på cyberlandsholdet, efter han har deltaget i De Danske Cybermesterskaber fire år i træk.

Han er derfor allerede godt integreret i cyber-netværket.

”Vi kender stort set alle sammen hinanden, fordi vi spiller konkurrencer sammen på kryds og tværs. Landsholdet består af ti personer, ja, men det danske miljø for det her er jo meget, meget større.”

Christian Pedersen kan blandt andet huske en konkurrence, som Forsvarets Efterretningstjeneste afholdte. Det var en 48 timers konkurrence, og efter 36 timer løste han endelig den sidste udfordring.

”Jeg elsker at lege med computere – og så er det skide sjovt, når du endelig knækker koden og forstår et eller andet. Det er en mega fed følelse,” siger han og fortsætter:

”Det er jo ren dopamin. Du sidder og knokler, og endelig får du en kæmpe lettelse. Nogle gange er det lidt sådan, hvorfor virker det overhovedet? Men så er du bare glad for, at det virker, for det er et kæmpe dopamin-rush.”

Hvad har reaktionerne været fra dine venner og familie?

”Alle synes, at det er sejt, fordi du kan sige, at du er en hacker – og så er det jo altid sejt at være på landsholdet. Selvom det er et nørdet landshold, er det jo stadig landsholdet.”

Hvad drømmer du om at arbejde med i fremtiden?

”Mit absolutte drømmejob vil være noget med at kigge på mærkelige former for virus og malware for et eller andet sikkerhedsfirma. Sådan et antivirus-firma, som sidder og gøgler med, hvilke teknikker de onde folk bruger. Det vil helt klart være et drømmejob.”★

”

- og så er det skide sjovt, når du endelig knækker koden og forstår et eller andet.

”

Noget af det, der er fedt ved cyber-fællesskabet, er, at der hver uge er nye konkurrencer, man kan deltage i

”Et diverst hold kan løse et hav af forskellige opgaver. Sammen”

Mikkel Broni Simonsen, 21 år, Kalundborg

Mikkel Broni Simonsen har været med på cyberlandsholdet i tre år, og til daglig er han i gang med at studere til diplomingeniør i bioteknologi. Fascinationen af tech startede, da han som barn begyndte at spille computerspil.

”Interessen bevægede sig over i noget programmering – blandt andet for at lave mine egne små spil og automatisere et par ting på computeren, men primært fordi jeg synes, at det var sjovt. Mod slutningen af min gymnasietid faldt jeg over cybersikkerhed, og jeg har især været interesseret i at løse de gamificerede opgaver og problemer, der ligger inde for denne gren af tech.”

De små cyber-spil gav Mikkel Broni Simonsen blod på tanden, og i 2022 meldte han sig for første gang til De Danske Cybermesterskaber.

”Det var også en måde at møde andre unge med samme interesse, så vi kan konkurrere sammen og blive endnu bedre til at løse opgaverne,” siger han. Noget af det, der er fedt ved cyber-fællesskabet, er, at der hver uge er nye konkurrencer, man kan deltage i – og det er helt genialt for Mikkel Broni Simonsen, som elsker en god udfordring.

Hvad har været den vildeste oplevelse med cyberlandsholdet?

”Det er svært at komme udenom den oplevelse, det er, når man deltager i et europæisk mesterskab. Og at man så ovenikøbet ender med en podieplads de to foregående år, er bestemt en fed oplevelse – vi vandt en guldmedalje til Danmark i 2022 og så en bronzemedalje i 2023.”

Hvad har du lært af at være med på cyberlandsholdet?

”På cyberlandsholdet har jeg virkelig kunnet mærke, hvordan et diverst hold med forskelligt overlappende kompetencer kan løse et hav af forskellige opgaver. Sammen.” ★

”

- vi vandt en guldmedalje til Danmark i 2022 og så en bronzemedalje i 2023.

CYBERLANDS- HOLDET FÅR NYE MILLIONER

Cyberlandsholdet og De Danske Cybermesterskaber fik i juli 11 mio. kr. i nye støtte kroner fra Industriens Fond.

Støtten betyder, at projektet kan fortsætte de kommende år, og at det danske cyberlandshold får mulighed for at konkurrere til de næste mesterskaber.

Selvom landsholdet kun består af ti it-talenter, der er mellem 15 og 25 år, er mange hundrede unge med i projektet, da de er med til træningslejre, regionale mesterskaber og kæmper om en plads på landsholdet.

"Vi vil med den næste indsats komme op på omkring 7.000 unge, der har og vil blive involveret i det her, og det betyder lige pludselig, at det er en bevægelse – og dermed er der også en meget større sandsynlighed for, at der er nogle unge mennesker, der får lyst til at arbejde med cybersikkerhed fremadrettet," siger Malene Stidsen, der er programchef for cybersikkerhedsområdet hos Industriens Fond.

”

Jeg er altid imponeret over mine medspillere, og hvor meget vi kan sammen.

”Det er magisk, hvor meget computere kan”

Polly Boutet-Livoff, 23 år, København

Polly Boutet-Livoff arbejder til daglig som firmware og software developer, og hun har været en del af cyberlandsholdet i tre år. ”Det er noget særligt at være på et hold med så dygtige eksperter og hackere, som der er på landsholdet. Jeg er altid imponeret over mine medspillere, og hvor meget vi kan sammen.”

Hvorfor synes du, at cybersikkerhed er spændende?

”Det er den del af computervidenskaben, som vi stadig ikke har en dyb forståelse af. Der er mange spørgsmål, vi mangler at besvare, og problemer, som ikke er løst. Mit håb er, at jeg kan hjælpe os fremad.”

Polly Boutet-Livoff har altid været bidt af tech. Da hun var lille, sad hun altid og tegnede computere, hvis hun kedede sig. ”Jeg har altid været forelsket i computerteknologi. Det er magisk, hvor meget computere kan,” siger hun.

Hvad drømmer du om at arbejde med i fremtiden?

”Jeg vil gerne bygge teknologi, som gør verden til et bedre sted. Teknologi, som er bæredygtigt og socialt forsvarligt. Teknologi, som man kan være tryk med, og hvor man ikke skal være bange for, at ens data ender i de forkerte hænder. Teknologi, som virker, når det er vigtigt, og som man kan stole på.”

Hvis man spørger Polly Boutet-Livoff, er projekter som De Danske Cybermesterskaber og cyberlandsholdet helt afgørende, hvis vi skal have flere unge til at blive interesseret i tech og cybersikkerhed.

Og én ting er, at cyberlandsholdet er en kanon kilde til læring og nye hacking-skills. For Polly Boutet-Livoff er holdet også et selvstillsboost og en vej til at stå stærkere i sig selv.

”Jeg har lært, at lige meget hvor god man bliver, så ser nogle folk stadig ned på en på grund af, hvem man er. Det er vigtigt at tro på sig selv.” ★

KOM HELT OP I SKYERNE MED AZURE KURSER

Azure kurserne vi afholder mest er...

AZ-900 Azure Fundamentals (2 dage)

Kurset giver dig viden og forståelse af, hvad Microsoft Azure tilbyder og kan – og tilmed, hvad det ikke kan.

Uden at grave dybt i teknologierne, giver vi dig det forkromede overblik og et godt fundament at bygge videre på, mod din organisations cloud implementering.

AZ-104 Azure Administrator (4 dage)

Kurset klæder dig på til at sidde som administrator i din organisations Azure-løsning. Vi gennemgår vigtige services og komponenter i Azure, som du skal bruge i den daglige drift og implementering.

AZ-204 Developing Solutions for Azure (5 dage)

Bliv skarp til udvikling og implementering af apps og end-to-end løsninger i skyen! Du får erfaring med App Services, Azure Functions, Azure webapps, Managed Identities og andre Azure Compute services.

AZ-305 Designing Azure Infrastructure Solutions (4 dage)

Organisationer har mange forskellige krav til IT-arkitektur i skyen. På kurset her får du en solid værktøjskasse inden for arkitektur og design af Azure infrastruktur.

Du lærer om principper og best practices i Azure clouddesign, så du kan vurdere og implementere de mest formålstjenlige løsninger.

Klar til skyen?

Brænder du for at dygtiggøre dig i cloud og åbne døren til nye arbejdsopgaver og ansvarsområder?

Find alle kurserne og certificeringspakker, hvor du kan spare op til 30% på superusers.dk/azure.

Besøg os på
www.superusers.dk

super@superusers.dk

48 28 07 06

Tech + stress = Technostress!

Argh, systemerne bliver ved med at crashe, og hver gang du forsøger at logge ind på din computer, går det hele i sort.

Du kender sikkert den frustration, der opstår, når teknologien ikke vil, som du vil – og der findes faktisk et begreb for det: Technostress.

Grundlæggende er technostress al den stress, som vi mennesker oplever, når vi skal tilpasse os ny teknologi, eller når teknologien driller os i løbet af hverdagen.

En gruppe forskere fra Roskilde Universitet har netop undersøgt, hvordan technostress påvirker medarbejderne på landets sygehuse. På en kræftafdeling undersøgte forskerne for eksempel 185 tilfælde af technostress, og de fandt blandt andet ud af, at sundhedspersonalet dagligt måtte genstarte it-systemet eller computeren to-tre gange, hvilket var med til at forårsage stressen.

I dag ved vi, at technostress kan føre til frustrationer, udmattelse og nedsat effektivitet, men vi mangler stadig at belyse de langsigtede konsekvenser, mener professor Morten Hertzum, der har lavet den nye undersøgelse sammen med Raluca A. Stana.

Musk får sparket i Brasilien

X – som de fleste af os stadig kommer til at kalde Twitter – er blevet suspenderet i Brasilien.

Det har en højesteretsdommer slået fast, efter der har været en juridisk battle i gang siden april, skriver Reuters og AFP.

Kampen er blevet udkæmpet af X-ejeren Elon Musk og dommeren Alexandre de Moraes. X og Musk har nægtet at lukke en række konti ned, som ifølge Moraes har spredt misinformation – og Musk har samtidig beskyldt dommeren for at være politisk motiveret til at gå i kamp mod X.

Resultatet af striden er nu, at de omkring 22 millioner brugere, der hidtil har brugt X i Brasilien, ikke kan tilgå platformen. Hvis brasilianere forsøger at logge på X – eksempelvis via en VPN – risikerer de en bøde på op til 50.000 real, hvilket er omkring 60.000 danske kroner.

Lidt af hvert...

Foto: Pierre Borthiny Peibody, Unsplash

Bitcoin-mine larmer konstant og gør amerikanere syge

Når en bitcoin skal handles, bliver en større proces sat i gang – og den proces kræver massive computerkræfter.

Processen, som i daglig tale kaldes "bitcoin mining", foregår i store datacentre, der regner på de algoritmer, som skal løses i en bitcoin-transaktion.

Datacentrene er en form for moderne miner, hvor guldet er bitcoins.

Og det kunne måske lyde som en attraktiv nabo – en bitcoin-mine – men sådan er det langt fra.

I den lille, amerikanske by Granbury i Texas er der blevet bygget en bitcoin-mine, som åbnede i 2023. Og siden da har indbyggerne i byen været plaget af en konstant, høj summen fra minen, skriver Time Magazine.

Larmen skyldes de luftventilatorer, der skal nedkøle de kæmpestore computere. Og den høje summen fra det massive bitcoin-datacenter i Granbury er så intens, at borgerne i byen er plaget af migræne, kvalme, høretab og andre sundhedsproblemer.

Indbyggerne har det seneste år været på barrikaderne for at få lukket minen og stoppet den enerverende summen, og situationen i Granbury er ikke unik. Der er i dag mere end 130 bitcoin-miner i USA, og flere steder bliver der kæmpet en juridisk kamp om, hvorvidt bitcoin-minerne må eksistere, og hvor meget de må larme – og samtidig også hvor meget minerne må trække på energikilderne.

Rent teknisk findes der løsninger, som kan skrue ned for larmen, men de er ofte dyre, og mange af dem er heller ikke afprøvet i stor skala.

I Granbury har Marathon Digital Holdings, der står bag byens bitcoin-mine, dog meldt ud, at man inden udgangen af 2024 har "til hensigt" at have udskiftet de larmende luftkølere med løsninger, der kan reducere lyden fra minen.

”Det har
altid
været en
trang for
mig at være
iværksætter”

Fra iværksætter til investor – og måske tilbage til investor igen?

Lars Neupart har en trang til at skabe nyt.

I 90'erne var han en af pionererne inden for it-sikkerhed. I 00'erne gik hans virksomhed konkurs, men Lars Neupart startede op igen, og i 10'erne solgte han sit livsværk nummer to.

Lars Neupart lærte på den hårde måde, at venturekapital ikke altid er en dans på roser.

I dag har han investeret i omkring 20 virksomheder, og han guider nye iværksættere på rette vej.

For hvordan skaber man et succesfuldt firma fra bunden?

Tech-manden giver sine bedste råd – og et af dem er en ren kliché: Du skal ikke være bange for at begå fejl.

Lars Neupart og Ulf Munkedal.

I 90'erne var det et makkerpar, som man ikke kunne komme udenom i den danske it-branche.

De lavede cybersikkerhed, inden 'cyber' overhovedet var et ord. Og i 1997 stiftede de sikkerhedsfirmaet Neupart & Munkedal.

Alting gik stærkt. Indenfor et par år havde de 170 mand på lønningslisten, og de havde åbnet hovedkontor i USA.

En startup-drøm. I hvert fald på papiret. For de to iværksættere havde fået investorpenge fra venturekapitalfonde, og det pressede væksten til en fart, som firmaet ikke kunne holde til.

Når der kommer venturepenge, bliver der nemlig sat pres på. De investorer, der har lagt penge i venturefonden, skal have deres investering forrentet inden for en vis årrække.

Virksomheden skal derfor fokusere på vækst, vækst og atter vækst, og det er en del af planen, at der er minus på bundlinjen imens.

Det var også tanken hos Neupart & Munkedal, men hurtigt fik de opbygget så høj en 'burn rate' – altså at der røg væsentlig flere penge ud af virksomheden end ind – og derfor skulle der flere investorkroner til.

Men. Det var svært i starten af 00'erne, når man var en it-virksomhed. For en kæmpe krise ramte som bekendt hele branchen – it-boblen.

Efter en håndfuld år skete det uundgåelige. Neupart & Munkedal – som nu hed Vigilante – gik konkurs.

Vi skruer tiden frem til i dag.

Lars Neupart sidder på sit kontor i København og fortæller historien om sit første iværksætter-eventyr.

For selvom sikkerhedsfirmaet gik konkurs, var det et eventyr for ham. Han lærte ekstremt meget – hvordan starter man helt konkret en virksomhed, hvordan er man chef, hvordan får man kunder og alverdens andre ting – og alt det tog han med sig videre, da han et par år senere igen sprang ud som iværksætter.

Lars Neupart er nemlig sådan et menneske, der ikke kan lade være med at starte nye ting op – og han vil gerne være herre i eget hus.

”Det har altid været en trang for mig at være iværksætter. Det er en god måde at teste mig selv af. Hvis noget går godt, er det kun mig selv, der er årsagen til det – og hvis

noget går skidt, er det også kun på grund af mig,” siger han.

Selvom Lars Neuparts første virksomhed ikke blev en succes, valgte han at prøve igen. Han startede sit eget, nye it-sikkerhedsfirma – og det gjorde den tidligere makker Ulf Munkedal i øvrigt også – og det viste sig at være en rigtig god idé.

I 2015 solgte Lars Neupart nemlig sin virksomhed – han vil ikke ud med, hvor mange penge han fik for firmaet – men salget betyder, at han i dag kan leve af at være investor.

”Det, jeg har gjort siden salget, er at putte nogle af de penge tilbage i økosystemet af startups,” siger han.

Lars Neupart er blevet ’business angel’. Et lidt skørt ord, der i bund og grund bare betyder, at han er investor og investerer sine egne penge.

I dag har han smidt penge i omkring 20 virksomheder, og de fleste af dem er it-firmaer.

”Men nogle gange bliver jeg også begejstret for et eller andet, og så afviger jeg lidt fra tech. Jeg har blandt andet investeret i nogle drikkevarer og et firma, der laver date-bokse på abonnement,” fortæller Lars Neupart.

Når Lars Neupart kigger efter en god investering, er det allervigtigste, at det ikke ”bare” er en god idé.

”Jeg siger altid nej, hvis nogen siger, at det er en idé. Det er slet ikke nok,” siger investoren.

”Der er masser af gode idéer i verden. Det, vi har brug for, er, at der er flere iværksættere, som evner at føre de idéer ud i livet.”

Så den gode idé skal testes af. Iværksættere skal – ifølge Lars Neupart – hurtigt sørge for at teste deres løsning eller produkt af hos nogle kunder, så der kommer bevis for, om idéen reelt er god, eller om den i virkeligheden er en død sild.

5 GYLDNE TRICKS FRA NEUPART

Lars Neupart giver dig her sine fem bedste iværksætterråd.

1. Få en partner – du kan ikke alting selv

Et godt hold er altid en god idé. Ingen af os har hele kompetencepaletten, og det er vigtigt, at du indser, at du ikke kan alting selv.

Du er måske virkelig god til at få idéer og skabe nye løsninger, men ikke særlig skarp til at sælge og tale med kunder? Eller omvendt, du elsker at tale med mennesker, men mangler en udvikler til at finpudse dit produkt?

Find den rette partner – og mød altid op som et hold, når I skal pitche jeres idé til en investor. Investorer investerer i mennesker og teams, så det er ikke nok, at I har en god idé, men I skal også fokusere på sammensætningen af holdet.

2. Kunder, kunder og atter kunder

En idé er først rigtig god, når den er blevet testet af i virkeligheden – og der er nogle, der gerne vil betale for den.

En virksomhed overlever kun, hvis den får kunder, så derfor er det helt afgørende, at du tidligt tester dit produkt hos mulige kunder. Vil de rent faktisk købe din løsning? Har de input til justeringer, som kan gøre dit system bedre? Eller er der faktisk slet ingen, der gider at betale for din idé?

Alt det skal du vide hurtigt – ellers risikerer du at spilde virkelig meget tid og mange kræfter.

3. Vær ikke bange for en fiasko

Når du kaster dig ud i livet som iværksætter, er chancen for, at du begår fejl kolossal – og det er helt okay. Du lærer noget af at fejle, så derfor er det vigtigt, at du ikke tager det som et personligt nederlag, når alting ikke går efter planen.

Du må ikke være bange for at mislykkes, og derfor er det også vigtigt, at du har en god portion udholdenhed. Der kommer mange bump på vejen undervejs, og her skal du bevare troen på dig selv.

Og husk, hvis dit første iværksætter-eventyr ikke bliver en succes, er du ikke en fiasko. Og du har lært en masse, som forhåbentlig gør, at dit næste projekt lykkedes.

4. Kend din virksomhed – måske er venturepenge ikke det rigtige

Når alt kører stærkt, og du gerne vil udvikle din virksomhed, kan det være fristende at hente penge fra en venturekapital. Ny kapital kan sætte ekstra skub i væksten, men vær opmærksom på, at venturefondene også kommer med en masse krav.

Måske er din virksomhed ikke klar til den massive vækst, fondene kræver, og måske er det i virkeligheden slet ikke investorkroner, du har brug for.

Vækst er grundlæggende en god ting, men den behøver ikke altid at sprinte afsted. Kend din virksomhed og læg en plan. Måske er den rigtige vej for dig, at du "kun" vækster for de penge, du tjener – også selvom det hele tager lidt længere tid.

5. Du må gerne gøre det for pengenes skyld – men...

Er du en grisk egotripper, hvis du gerne vil være iværksætter for at tjene boksen? Ikke nødvendigvis.

Det er helt okay at have penge som en drivkraft, men du skal huske, at penge ikke må være din eneste motivation.

Hvis du skal have succes, skal du også have et behov for at gøre noget godt. Der skal være et formål eller en mission med din startup, som ikke handler om penge – ellers bliver det svært at holde gejsten på den lange bane.

”

Hvis noget går godt, er det kun mig selv, der er årsagen til det – og hvis noget går skidt, er det også kun på grund af mig

En anden ting, som Lars Neupart kigger efter, er teamet.

Han investerer aldrig i en enkelt mand eller kvinde, for alle kan ikke alting, og derfor er det vigtigt med et godt hold med forskellige kompetencer.

Og det er heller ikke en ulempe, hvis iværksætteren har prøvet at starte noget op før – også selvom det crashede.

For den viden, tager man med sig. Ligesom han selv gjorde i starten af 00'erne efter konkursen med Neupart & Munkedal.

Da han startede sin nye virksomhed, der kort og godt hed Neupart, fik han tre business angels med ombord ret tidligt. Og en af grunderne til, at de gerne ville investere i ham, var uden tvivl erfaringerne fra tidligere.

”Sandsynligheden for, at en iværksætter klarer det, er helt klart meget større, hvis de har gjort det før – uanset om det så blev en fiasko eller en succes.”

Hvor meget spiller de mavefølelse ind, når du skal lave en investering?

”Jeg tror, at man ofte investerer både med hjertet og sin mavefølelse – og forhåbentlig også hovedet i en eller anden kombination,” siger Lars Neupart.

”Der er jo typisk ikke så meget data at kigge på i de her startups, så man skal også have en tro på, at planen er god.”

En god portion tålmodighed er også et ret vigtigt element

for både iværksættere og investorer. Da Lars Neupart for eksempel startede sin anden virksomhed, sagde

han til sine business angels, at det nok ville tage tre-fire år, før firmaet var så stort, at de kunne sælge det – og investorerne dermed kunne få et godt afkast.

”Det endte med at tage 13 år, før virksomheden blev solgt,” siger Lars Neupart.

Men altså, når enden er god. Og det var den for både Lars Neupart og investorerne, som kom ud af handlen med et pænt plus på bankkontoen.

Du har prøvet at gå konkurs og miste det hele, men alligevel prøvede du igen og startede en ny virksomhed. Hvordan finder man energien og gejsten til at rejse sig, når alt omkring sig er crashet?

”Ja, det er jo et godt spørgsmål. Jeg har egentlig ikke rigtig tænkt så meget over det. Det virkede bare som det mest naturligt at gøre.”

”Igen, lysten til at skabe et eller andet og ligesom selv stå på mål for, om det var godt eller skidt, fyldte hos mig. Og så tror jeg ikke, at jeg på det tidspunkt rigtig egnede mig til at være ansat under andres rammer.”

Er iværksætteren så færdig med at sætte nye ting i søen – og skal han ”kun”

være investor resten af karrieren?

Svaret på det spørgsmål står hen i det uvisse.

”Jeg tror, at jeg savner et hovedprojekt. For selvom jeg bruger størstedelen af min tid på mine porteføljeselskaber, svinger det jo meget, hvor aktiv jeg er i virksomhederne,” siger Lars Neupart og fortsætter:

”Lige nu har jeg ikke en idé til et nyt projekt, hvor jeg skal være founder og føre det ud i livet. Men jeg er helt klart åben for, at det sker på et tidspunkt.”★

EN STEALTH STARTUP? IVÆRKSÆTTERI UNDER RADAREN

Business angel, bootstrapping, pitch deck, valuation, unicorn...

Startup-miljøet bugner med fancy ord – som typisk er hentet fra den engelske ordbog – og et af de måske mere ukendte begreber er en "stealth startup".

Sådan en var Lars Neupart også i gang med tidligere på året.

En stealth startup er grundlæggende en startup, som arbejder under radaren. Iværksætteren fortæller ikke omverdenen alt om, hvad han eller hun har gang i, men blot at der er sat et projekt i søen.

Men hvorfor ikke bare holde det helt hemmeligt?

Typisk løfter man lidt af sløret om projektet, fordi man leder efter en medstifter, ansatte eller investorer.

Måske fortæller iværksætteren, hvilken branche projektet fokuserer på, men nogle gange er der ikke anden info end: "Hej,

jeg er i gang med et nyt startup-projekt. Vil ud være med?"

Det var nogenlunde også det, Lars Neupart skrev på sin LinkedIn-profil i foråret.

Han fortalte, at han var i gang med et nyt projekt, som overordnet fokuserede på privacy, og at han ledte efter nogle medstiftere til virksomheden.

"Typisk laver man en stealth startup, fordi man gerne vil have lidt arbejdsro til at teste idéen af. Det var ikke tilfældet for mig, men nogle kan måske også være bange for, at deres idé er så god, at andre kopierer den, hvis man fortæller om den for tidligt," siger Lars Neupart.

Én gang iværksætter, altid iværksætter?

Han ville egentlig bare gerne have nogle folk med ombord, som kunne udvikle idéen færdig sammen med ham – og det lykkedes også.

Lars Neupart fik sig et lille hold,

og de gik i gang med at teste, om hans idé holdt vand. Grundlæggende var tanken at lave en løsning, som skulle vurdere, om websites behandler persondata fornuftigt og lovligt – og så skulle websitet få point alt efter, hvor godt den klarede sig.

"Vi lavede pitch deck og talte med alle mulige folk. Jeg smagte min egen medicin – altså at teste løsningen på kunder meget tidligt i processen," siger han.

Det viste sig, at der ikke rigtig var nogen kunder, som var villige til at betale for produktet. Idéen var egentlig god, men der var ikke økonomi i det – så derfor valgte Lars Neupart at lukke ned for projektet.

Men hvorfor overhovedet prøve en ny ting af, når man kan leve trygt og godt som investor?

"Jeg tror dybest set stadigvæk, at jeg ser mig selv som iværksætter, og jeg kunne godt tænke mig at blive iværksætter igen."

Typisk laver man en stealth startup, fordi man gerne vil have lidt arbejdsro til at teste idéen af.

TECH OG IVÆRKSÆTTERI

PROSAbladet sætter i den kommende tid spot på iværksætteri og tech-startups.

Går du med en iværksætter i maven, og vil du gerne dele din historie? Eller er der noget, du undrer dig over og gerne vil vide mere om, når det gælder startups?

Skriv til os på prosabladet@prosa.dk

TØHØ

- MEN DET KRÆVER EN FORKLARING

Humor kommer i mange former
og indpakninger.

Den platte, den lumre, den
underfundige, den elegante, den
fornærmende, den onskabsfulde og
mange, mange andre.

Humor bygger nemlig bro.
Den kan spidde.

Den åbne og afvæbne.

Den siger noget om kultur og
identifikation.

Og naturligvis kan humor også
være nørdet.

Måske ligefrem så nørdet, at den
virker usjov, med mindre den forklares.

Det gælder eksempelvis
webtegneserien XKCD, som i
snart 20 år har skabt sig et
publikum verden over i det mere
nørdede segment.
Striberne deles flittigt på sociale
medier og på konferencer.

Og så er der tilmed en webside
dedikeret til at forklare, hvorfor
de enkelte striber er sjove.

*Websiden XKCD.com kan vel bedst beskrives
som et studie i nørdehumor.*

XKCD er en webtegneserie skabt i 2005 af den amerikanske forfatter Randall Munroe. Tegneseriens tagline beskriver den som "en webtegneserie om romantik, sarkasme, matematik og sprog".

Randall Munroes side har millioner af besøgende, som nyder hans nørdede, indforståede striber, der henviser til samtiden, ofte inden for det naturvidenskabelige, med forkærlighed for de underspillede detaljer i livet.

Herunder detaljer omkring arbejdet med programmering, Wikipedia og web.

Striberne/episoderne kan frit deles (til alt andet end kommercielt brug), og derfor er de fleste nok stødt på dem i en eller anden form, som memes eller andet på sociale medier.

Og måske endda med undren over, hvorfor det dog skulle være sjovt.

*Men sjovt, det er det, forsikrer PROSAs mest
nørdede ansatte, Ole Tange.*

Han kan selv hulke af latter og pege på en simpel stregtegning på skærmen, mens han tørrer brillerne og siger: "Det er nemlig sådan, det er! Det er noget alle, som arbejder med it, kender til."

Som beskuer kigger man måbende med, for stregtegningen har udefra set med to-tre ret uskyldige sætninger om Google eller udvikling af web at gøre.

Og den følelse er journalisten her ikke ene om.

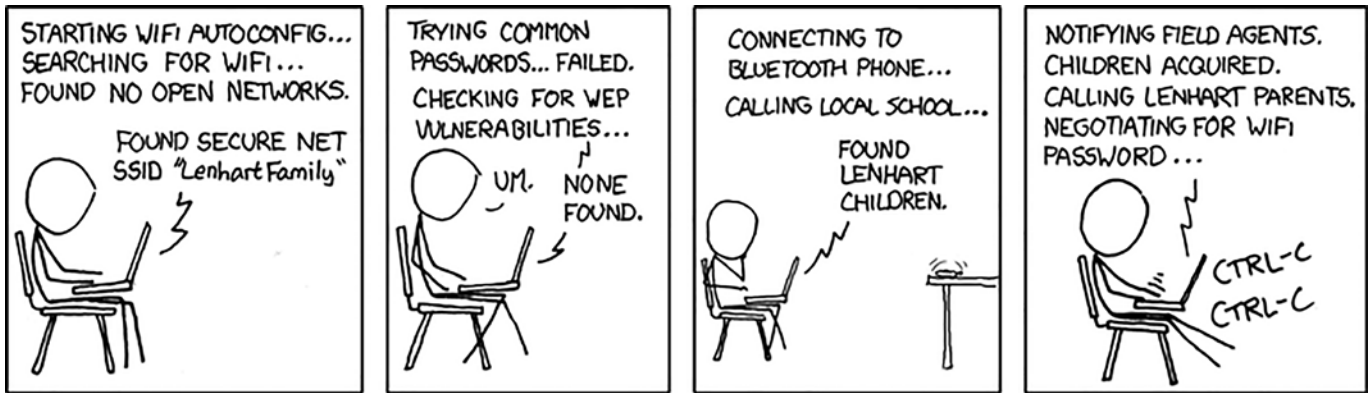
Faktisk er der dedikeret en hel webside – explainxkcd.com – til at forklare, hvor det er sjovt.

Så bliver det ikke mere nørdet.

Ole Tange forklarer selv, at man dårligt kan komme på en konference eller mødes med andre it-folk, uden en eller anden episode eller reference til XKCD dukker op.

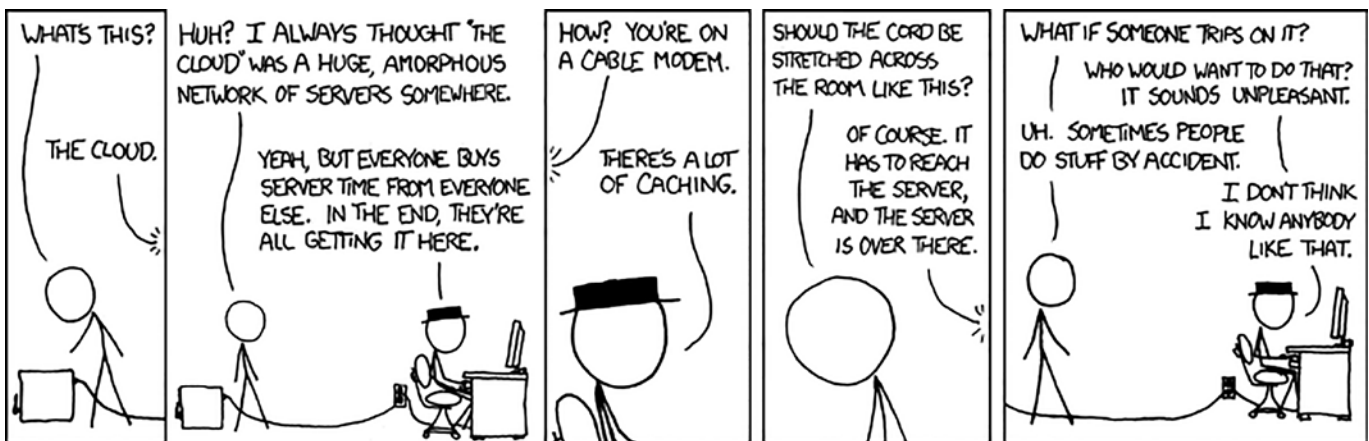
PROSAbladet her derfor bedt Ole Tange om at finde fire episoder/striber, som han synes er hylemorsomme, og samtidig indsætte linket til, hvorfor de er sjove.

God fornøjelse!

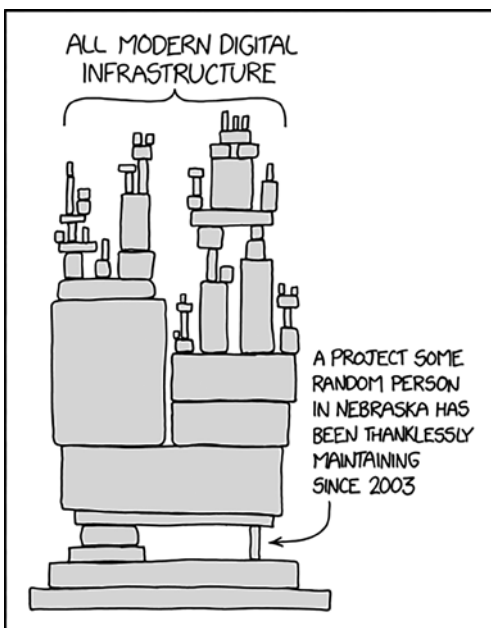
Ole Tange: Skæg, fordi den er overdreven. Men umulig at forklare kort.

https://www.explainxkcd.com/wiki/index.php/416:_Zealous_Autoconfig -

Ole Tange: Hvis du ikke har fokus på GDPR, så er det ikke altid, at du er klar over, hvem din underleverandørs underleverandør er.

https://www.explainxkcd.com/wiki/index.php/908:_The_Cloud

Ole Tange: Software i dag bygger på software skrevet af en anden sidste år, som igen bygger på andres software. Vi har set eksempler på, at store projekter har været indirekte afhængige af software, som er vedligeholdt af frivillige. OpenSSL er et eksempel på det.

https://www.explainxkcd.com/wiki/index.php/2347:_Dependency

Lidt af hvert...

AI-hitmager er anklaget for bedrageri

Den amerikanske musiker Michael Smith er blevet anklaget for at bruge kunstig intelligens-værktøjer til bedrageri. Det skriver BBC.

Ifølge amerikanske anklagere brugte musikeren fra North Carolina hundredtusindvis af AI-genererede sange til at kræve mere end 10 millioner dollars i royaltymbetalinger over flere år. 52-årige Smith står over for anklager om svindel, sammensværgelse om svindel og sammensværgelse om hvidvaskning af penge. Hvis han kendes skyldig, kan han tilbringe årtier i fængsel.

Tidligere i år blev en 53-årig dansk mand fra Østjylland idømt halvandet år fængsel og en bøde på 200.000 kroner for at have bedraget sig til cirka 2 millioner kroner i royalties på samme måde.

Telegram misbruges af kriminelle og til hatespeech

Narkohandlere, svindlere og hvide nationalister driver åbent forretninger og spreder giftig tale på platformen Telegram. Det skriver The New York Times, som har analyseret mere end 3,2 millioner Telegram-beskeder.

Avisen fandt talrige eksempler på hadefuld tale, våbenhandel og anden kriminalitet. Samtidig har avisen beskrevet, hvordan appens funktioner gjorde det muligt for kriminelle at omgå kontrol.

Afsløringerne kommer i kølvandet på, at stifteren af Telegram, Pavel Durov, blev anholdt i Paris i slutningen af august. Den franske anklagemyndighed har offentliggjort en liste med 12 punkter, der fik dem til at skride til anholdelse af Pavel Durov. Herunder medvirken til distribution, udbud eller tilgængeliggørelse af pornografiske billeder af mindreårige i en organiseret gruppe, samt medvirken til at erhverve, transportere, besidde, udbyde og sælge narkotika.

Få en sommerhusforsikring, der er "Bedst i test"

GF's sommerhusforsikring er kåret som "Bedst i test" af Forbrugerrådet Tænk og byder på et hav af gode dækninger, du kan sammensætte efter dine behov. Du er godt dækket, hvis skaden sker – både når du selv bruger huset, og når du lejer det ud.

Hos GF Tele IT får du også nogle andre fordele, når du er medlem af PROSA:

- **12%* samlerabat** på dine forsikringer, hvis du samler tre eller flere private forsikringer i GF (gælder dog ikke bil- og veteranforsikring)
- **Dækning af udvidet vandskade** på indboforsikringen (gælder kun nyttegninger)
- **Underforsikringsgaranti på 25%** på indboforsikringen (gælder kun nyttegninger)

Book et møde med en rådgiver fra GF Tele IT og få den bedste sommerhusforsikring.

Scan koden eller gå ind på gfforsikring.dk/gfteleit-prosa

Overskud til hinanden

GF Tele IT · Tlf. 86 10 36 00 · Vennelystvej 56B · 8960 Randers SØ

* Er du allerede medlem i GF, erstatter de 12% de 10%, du allerede får i samlerabat.

Du kan finde betingelserne for vores produkter på www.gfforsikring.dk og i din police. Som ansat i PROSA kan du få de særlige fordele og dækninger ved at tilmelde dig PROSAs gruppeaftale i GF Forsikring. Det vil fremgå af din police, at du er med i denne gruppe. Du kan kun være med i én særlig gruppe i GF.

OPEN SOURCE VS. OUTSOURCING

Åbne kildekoder er langt hen ad vejen fundamentet under it-udviklingen, så alle kan lære, bidrage, udvikle og arbejde videre på systemer.

Open source er således en helt særlig del af it-miljøet, som gør, at man ikke skal genopfinde hjulet igen og igen.

Selv firmaer som Microsoft, Meta og Google står på et fundament af open source, mens deres closed source-forretningsmodel har gjort dem til giganter.

I Danmark har staten en tendens til at outsource løsninger til store virksomheder med lukkede kildekoder.

Det har hæmmet udviklingen af et stærkt dansk it-miljø og muligheden for, at det offentlige selv kan have kontrol med sine løsninger.

Der blæser dog nye vinde i forhold til brug af open source i det offentlige.

TEKST
Nicolai Scharling
nis@prosa.dk
ILLUSTRATION
THINKcreative

Lige siden slutningen af 1990'erne har udviklingen af it været delt i to filosofier.

Dem, som sværgede til det åbne og transparente software, hvor man kan se lige ind i kildekoden. Og så dem, der mener, at software og systemer sagtens kan holdes tæt på kroppen og i lukkede bokse, hvor kun udbyderen selv ved, hvad der er af kildekode og bagdøre, og hvad der reelt sker inden i.

Det sidste har vist sig som en fantastisk forretningsmodel for de store tech-firmaer.

Vi ved eksempelvis ikke, hvad der er inden i Microsoft Office, og vi kan derfor ikke bruge andre end Microsoft, hvis vi vil have den løsning.

Hvis vi derimod havde valgt LibreOffice, som er en lignende kontorpakke, men lavet i open source, så kunne vi skifte udbyder, fordi kildekoden er kendt.

Det betyder også, at vi selv kan bygge et system på Libre eller udvikle på det. Hvis vi vil gøre det samme med Outlook, er vi nødt til at købe det af Microsoft, og det er deres løsning, vi køber. Det er Microsoft eller ingenting. Ønsker vi ændringer, skal Microsoft lave dem.

Det siger sig selv, at det vil være meget begrænsende for udviklingen af it, hvis alt på den måde var closed source. Altså en sort kasse, hvor vi ikke kender kildekoden, men kun maskinkoden, som får programmet til at virke.

Så ville hvert firma i princippet skulle udvikle selv fra bunden hver eneste gang. Med open source er der masser af byggeklodser at tage af. Programmer med enkelte løsninger er tilgængelige, uden at du skal programmere dem forfra selv.

Derfor flyder det rundt med open source-software og -biblioteker, alle kan bygge videre på og træne med, lære af eller kigge efter i sømmene.

Selv de store tech-giganter står på et kludetæppe af open source-programmer, fordi det er billigere og bedre for udviklingen.

På den måde er open source nemlig også byggeklodser, som kan bruges til at skabe nyt, eller et kludetæppe, der kan væves sammen til noget endnu bedre. Det er forklaringen på det særlige tech-miljø, hvor man udvikler i fællesskab og netværker.

Som Ole Tange, der politisk rådgiver i PROSA og selv programmerer i open source, fortæller:

”Uden open source og free software så skulle vi hele tiden starte forfra. Men med open source deler vi viden til gavn for hinanden, og vi hjælper hinanden og bidrager

til udviklingen af it. Ofte uden at tjene penge på det. Det er en af de ting, som er så fantastisk ved it-miljøet og -kulturen. Mange bidrager i hele verden og ofte af ren faglig lyst til at gøre it bedre.”

Spørger man Wikipedia – som i parentes bemærket også er open source – lyder definitionen på open source-software således:

”Open source-software er computersoftware, der udgives under en licens, hvor indehaveren af ophavsretten giver brugerne rettigheder til at bruge, studere, ændre og distribuere softwaren og dens kildekode til alle og til ethvert formål. Open source-software kan udvikles på en samarbejdende, offentlig måde. Evnen til at undersøge koden fremmer offentlighedens tillid til softwaren.”

Open source giver altså god mening.

Det udvikler hele it-faget og forsyner det med vigtige byggeklodser til at skabe nyt. Det betyder også, at en programmør fra Sydafrika kan sidde i sin fritid og kigge et stykke dansk open source-software efter i sømmene, og hvis han finder fejl, kan han rapportere det. Der er mange øjne på, mange til at byde ind og forbedre. Og det sker. Det er en af de unikke ting ved tech-miljøet.

Derfor kan det måske også undre, at de store tech-firmaer alle har skabt deres milliardforretninger på lukkede kildekoder.

Eller måske endnu mere, at myndigheder og offentlige institutioner gør brug af dem.

Det mener i hvert fald de it-professionelles formand, Niels Bertelsen.

Han kalder det tudetosset, at offentlige systemer ikke er baseret på åben kildekode.

”Vi har givet magten væk uden at kunne vide, udvikle og kontrollere, hvad der sker. Vi har også skudt os i foden i forhold til at styrke et dansk it-miljø og ejerskab af it-løsninger i det offentlige. Det håber jeg, at der kommer et nyt og tiltrængt blik for,” siger PROSA-formanden.

En anden, som undrer sig og mener, at open source skal i højsædet og er vejen til at stække tech-giganternes magt, er Tobias Fonsmark.

Han er stifter og indehaver af Semaphor, der er en virksomhed med open source-løsninger til blandt andet videomøder.

Da PROSAbladet interviewer ham, er det meget sigende ikke over Teams, men over Semaphors egen løsning, bygget på et fundament af open source-løsninger, som har gjort det lettere at tilrette særlige behov, herunder at validere de enkelte deltagere med MitID. Det vil kunne bruges, hvis kommuner eksempelvis skal have onlinemøder med sagsbehandling.

”Hvis man eksempelvis ser på Windows og Word, kan ingen finde ud af, hvad der egentlig foregår. Vi ved tilbage fra 1990’erne, at der er bygget overvåg-

ningsteknologi ind i Windows. Jeg brugte også Windows dengang og blev indigneret over det. Sådan er det med mange løsninger fra store tech-firmaer. Vi kan håbe på, at vi kan stole på dem, men vi kan ikke efterprøve det. Vi må have tillid til, at de ikke falder for den kæmpestore fristelse det er, at lytte med, overvåge eller dele vores data med andre,” siger Tobias Fonsmark.

Tobias Fonsmark mener, at vi har haft alt for lidt blik for sikkerhed

og ejerskab og i stedet givet magten fra os til det flotte og forkromede.

”Googles bus er flottere, den kører hurtigere og billetprisen virkede god. Derfor har vi påtvunget vores skole-

børn en løsning, som kan udnytte deres data, og som vi ikke aner, hvad der reelt sker inden i. Det er rædsomt,” siger han og fortsætter:

”I stedet kunne vi have bygget vores egen bus. Vi kunne selv bestemme, hvor den skal holde, og hvad den skal kunne. Vi kunne have tilrettet og haft ejerskab, men vi har gjort det modsatte. Den mulighed havde vi haft, hvis vores skoleløsninger havde været bygget på open source.”

Med open source deler vi viden til gavn for hinanden, og vi hjælper hinanden og bidrager til udviklingen af it.

Ole Tange

Ifølge Tobias Fonsmark er man måske i starten blevet skræmt af, at de open source-løsninger, som kom frem i sin tid, og som blev brugt i det offentlige, var bygget af it-folk uden blik for brugervenlighed. Løsningerne kunne virke lidt kluntede.

Men sådan er det ikke nødvendigvis mere. Der er kommet mere fokus på forretningsmodeller også for open source og for udviklingen af brugervenlighed.

Når en kildekode er åben, kan alle lære af hinanden. Eksempelvis hvis alle nordiske lande brugte nogle af de samme systemer i den offentlige administration og dermed kunne tilrette og lære af hinanden og implementere fra hinanden.

Der ville således kunne komme løbende forbedringer i forhold til egne behov, uden at det kostede noget. Og alle ville arbejde videre i åbenhed på systemerne.

"Der er en grund til, at et land som Schweiz har sagt, at alle offentlige systemer fremover skal baseres på open source," siger Tobias Fonsmark.

Han fastslår også, at det er mindst lige så sikkert.

"Når alle kan se kildekoden og sende pull-request til de primære udviklere, når de finder fejl eller sikkerhedsbrister, så bliver sikkerheden bedre. Faktisk giver transparenzen en sikkerhed i sig selv, for vi kan se, hvad der sker, og vi kan se, om fejl bliver rettet. Det kan vi ikke med proprietær software," siger Tobias Fonsmark og fortsætter:

"Jeg oplever ofte, at folk fra hacker-miljøet fortæller, at de har fundet fejl i software, deler fejlene med producenten, men aldrig får svar. Først når de til sidst publicerer en given sårbarhed, så reagerer firmaet som bag."

Sikkerheden ligger i designet – ikke den åbne kode

Og så er vi tilbage ved sikkerheden – og en måske udbredt misforståelse. For hvis

"Løsningen er ringere med ufri software"

Ole Tange er en af forkæmperne for open source og fri software. Han programmerer selv og har blandt andet lavet software, som skal hjælpe med at udnytte computeres regnekraft i virksomheder. PROSabladet har spurgt den politiske rådgiver, hvorfor han sværger til open source.

Hvad er dine erfaringer med open source og closed source?

"Jeg har driftet løsninger på både fri og ufri software. Mængden af problemer er i samme størrelsesorden, men jeg har igen og igen oplevet, at løsningen på problemerne har været ringere med ufri software: Hvis jeg ønsker en lille rettelser, og det ikke er en prioritet for leverandøren, så kan jeg rende og hoppe. Med fri software kan jeg fixe problemet selv eller hyre en konsulent til det. Jeg behøver heller ikke have et system til at holde styr på antallet af licenser, men kan frit give alle mine brugere adgang til al softwaren."

"Ud over den rent driftsmæssige side, så kan jeg godt lide, at man frit kan genbruge løsninger på nye måder: Jeg kan bruge høj kvalitetssoftware, der ville være voldsomt dyr og vildt overkill, til banale hobby-projekter."

Er der ikke en risiko for, at open source bliver lidt for it-nørdet og måske uden fokus på brugervenlighed?

"Så længe de eneste brugere er it-folk, så er det en reel risiko. Vi it-folk kan leve med meget bruger-uevnighed, så længe softwaren er driftssikker og stabil. Så for at få en bredere appeal er det vigtigt at få ikke-it-folk med ombord, og hvis de ikke kan bidrage med at lave softwaren, at de så bidrager med finansiering."

Du har lavet et GNU-værktøj, hvad er det?

"Jeg har bygget GNU Parallel. Det er et paralleliseringsværktøj, som nærmest kan beskrives som en sjakbajs, altså en der fordeler opgaver: Den kan ikke noget selv, men givet en liste af opgaver og en række arbejdere, så kan den holde arbejderne i sving. Opgaverne kan f.eks. være 1 mio. beregningsopgaver, og arbejderne kan være 64 CPU-cores i en server."

Hvad betyder det for dig, at det, du har lavet, er i open source?

"Min mor gætter en kryds-og-tværs, når hun skal slappe af. Jeg koder GNU Parallel, og det giver en vis tilfredsstillelse, at min software bliver brugt i alt fra beskæring af frugttræer og checking af programmer til Mars-roveren og covid-19 forskning."

Hvad hvis du lige pludselig mister interessen og stopper med at vedligeholde det?

"Den dag, jeg stopper med at udvikle GNU Parallel, så er kildekoden tilgængelig for, at en anden kan overtage udviklingen. I modsætning til ufri software så kan GNU Parallel sagtens leve videre den dag, at jeg mister interessen."

noget er pivåbent, hvordan kan det så være sikkert i en verden af ondsindede trolls, terrorister, cyberkriminelle og korrupte regimer?

Kræver det ikke muskler ala Microsoft eller Apple at skærme mod den slags?

”Nej,” fastslår Ole Tange.

”Sikkerheden i en Ruko-lås ligger ikke i, at en indbrudstyv ikke ved, hvordan den fungerer: Han kan gå ned i Silvan, købe én og skille den ad,” siger han og fortsætter:

”Sikkerheden ligger derimod i designet.

Hvis sikkerhed er designet godt nok, så er det ikke et problem, at ens modstander kender til designet. At vi kan se koden, har desuden den fordel, at vi kan se, hvis nogen prøver at snige en bagdør ind i softwaren. Det vil i praksis være umuligt for closed software eller ufri software, som jeg kalder det. Her er du nødt til at stole 100 procent på din leverandør. Med fri software behøver det ikke handle om bare tillid, for det er muligt at se, hvad koden gør.”

Open source betyder, at alle andre kan arbejde videre

på deres egen version ud fra kildekoden – ikke ændre i den oprindelige version.

Ole Tange mener, at vi kan takke open source og free software-bevægelsen for meget af det, vi i dag tager for givet.

”Uden open source skulle vi opfinde hjulet på ny igen og igen. Udvikling ville være langt dyrere: Man ville skulle betale for hver del og ikke bare downloade 7 libraries,

som kan sættes sammen til at løse problemet. Og hvis en leverandør gik konkurs eller bare skiftede fokus, ville du ikke kunne køre videre. Man vil hurtigt blive låst til et-virksomheds udviklingsmiljø (vendor lock-in). Hvis denne havde defacto-monopol, kan de sætte prisen, som de vil,” forklarer han.

Ifølge Ole Tange ville internettet og vores mail slet ikke have fungeret, som vi kender det, hvis ikke det havde været for open source-tanken.

”Open source var i høj grad med til at udbrede åbne standarder, som lavede en level-playing-field, så alle på internettet kunne tale med alle andre og ikke være låst inde hos CompuServe, MSN eller Diatel. Alle kan sende en e-mail til alle andre – uanset mailsystem. Det er opgøret med walled gardens – altså systemer, der ikke kan tale med andre systemer. Vi begynder desværre at se walled gardens i dag, som når brugere på Snapchat ikke kan kommunikere med brugere på Facebook,” fortæller Ole Tange.

Som fastslået er open source altså billigt,

noget der er nødvendigt for udviklingen og tilmed lige så sikkert som closed source.

Og det er endda noget, alle nyder godt af – fra hjemmeprogrammøren, iværksætteren, den datalogistuderende, startups og

endda de store tech-giganter.

Hvordan kan det så være, at det er de lukkede koder, som styrer de største systemer i såvel stat som i vores private liv?

Det undrer også Morten Kjærsgaard. Han er stifter og direktør af virksomheden Magenta og medstifter af Foreningen af Open Source Leverandører.

Kendte eksempler på open source-software

Firefox, LibreOffice, VLC, Audacity, GIMP, WordPress, Blender, MySQL, OBS-Studio, BitCoin, Git, Docker, Tor, Android, MediaWiki (softwaren, der kører Wikipedia), Google Chromium (som Google Chrome er en udvidelse af).

De fleste cloudservere kører Linux som operativsystem. Android er i stort omfang fri software. iOS indeholder dele, der er fri software. Dertil kommer en underskov af software, du ikke ser, men som indeholder dele, der er open source. F.eks. smart-TV, smart-lamper, din wifi-router med mere.

”Open source blev opfundet som koncept sidst i 1990’erne. Men allerede op igennem 1980’erne arbejdede man med åben kode i forskningen, altså ved at dele kildekoden og så forbedre systemerne selv. Så skete der bare det ulyksalige, at nogle forretningsfolk fik øje på, at der er penge i skidt og begyndte at købe hele universitetsafdelinger,” siger han.

Morten Kjærsgaard mener, at man fra dansk side har begået en kæmpe fejl ved løbende at outsource store offentlige systemer til store tech-giganter udefra og til closed source-systemer.

”Tidligere har open source-løsningerne nok båret præg af, at de primært var udviklet af nørder med fokus på funktionalitet og sikkerhed, og at der måske ikke var så meget fokus på brugervenlighed og ’almindelige mennesker’. Men det er for længst overstået og blot en simpel fordom i dag. I min virksomhed er der enormt stor fokus på UX og menneskers brug af vores løsninger, og der er ikke nogen grundlæggende forskel på open og closed source-løsninger længere,” fortæller Morten Kjærsgaard. Mest ærgrer han sig dog over manglen på brug af open source i det offentlige.

”Simpelthen fordi vi giver magten fra os, når staten skal forhandle med Microsoft om licenser til Office-pakken. Havde staten eksempelvis brugt LibreOffice, som ligner Microsofts kontorpakke og har de samme funktioner, men er open source, så havde staten haft magten. De kunne skifte leverandør, fordi kildekoden er kendt, og de kunne selv arbejde videre på systemet uden at bede andre om det,” siger Morten Kjærsgaard og fortsætter: ”Det er den historie, man måske ikke har blik for, når man laver kravspecifikationer og sender ting i udbud. I stedet køber man en samlet pakke hos en udbyder, som selv skal lave alt, og hvor man bliver afhængig af udbyderen, hvis ikke man vil skifte det hele ud.” Helt sort – men nye vinde

Ifølge Morten Kjærsgaard er det ”helt sort”, at staten og det offentlige ikke har blik for open source-løsninger. ”Men der begyndte at blæse vinde i staten for 15 år siden om, at outsourcing er en god ide, og at vi kunne lukke ansvaret for it ned og sende det til en stor udbyder,” siger Morten Kjærsgaard.

Det kan dog ændre sig. Og Morten Kjærsgaard tror selv, at interessen for open source i det offentlige er stigende. Hans virksomhed er blandt andet med til at udvikle et skattesystem til det grønlandlandske hjemmestyre, hvor det netop er muligt modul for modul at integrere MitId, og selv tilpasse sig særlige forhold og krav undervejs, samtidig med, at alt er dokumenteret.

”Også regioner, kommuner og bibliotekerne har fattet interesse for at bruge systemer udviklet i open source,” fortæller han og fortsætter:

”Der er enorme besparelsespotentialer. Det er mere agilt. Man kan tilpasse sig undervejs. I stedet for at være afhængig af en udbyder, hvor vi skal vente på deres næste opdatering, betale prisen hver gang og være afhængig af deres velvilje. Hvor vi køber en stor samlet pakke,” siger Morten Kjærsgaard. Intet er dog gratis i denne verden – heller ikke open source, påpeger han.

”Men forretningsmodellen er fordelagtig for kunderne, der kan vælge selv at installere, videreudvikle og vedligeholde løsningerne. Eller de kan betale en virksomhed – i vores tilfælde Magenta – for at stå for drift, vedligeholdelse og udvikling,” fortæller Morten Kjærsgaard.

”Det er den måde, vi tjener penge på. Vi er tvunget til at levere kvalitet og til tiden. Ellers forsvinder kunden bare med løsningen og vælger en konkurrerende leverandør.”

Morten Kjærsgaard erkender samtidig, at det handler om investeringer, så forretningsmodeller kan bygges op på open source.

Og det kan være svært at trække investeringer fra det

Der er en grund til, at et land som Schweiz har sagt, at alle offentlige systemer fremover skal baseres på open source.

Tobias Fonsmark

Richard Matthew Stallman - faderen til fri software

En af de centrale personer i forhold til bevægelsen for fri software og siden også open source-bevægelsen er amerikanske Richard Matthew Stallmann.

Stallmann har en baggrund som programmør fra såvel Harvard som Massachusetts Institute of Technology, hvor han blandt meget andet arbejdede med AI-programmering og hacking i 1970'erne.

I 1983 grundlagde han "Fri software-bevægelsen", der trækker på de erfaringer, han havde fra hackermiljøet i 1970'erne, samt en bekymring over stigende commercialiseringen af software.

Fri softwarebevægelsen nævner fire grundlæggende rettigheder:

1. Friheden til at køre programmet, som du ønsker, til ethvert formål.
2. Friheden til at studere, hvordan programmet fungerer, og ændre det, så din computer gør, som du ønsker. Adgang til kildekoden er en forudsætning for dette.
3. Friheden til at videredistribuere kopier, så du kan hjælpe din næste.
4. Friheden til at distribuere kopier af dine ændrede versioner til andre. Ved at gøre dette kan du give hele fællesskabet en chance for at drage fordel af dine ændringer. Adgang til kildekoden er en forudsætning for dette.

Richard Stallmanns startskud til fri software-bevægelsen var, da han i 1983 lancerede GNU-projektet i september 1983 for at skrive et Unix-lignende computeroperativsystem, der udelukkende bestod af fri software.

”

Havde staten eksempelvis brugt LibreOffice, som ligner Microsofts kontorpakke og har de samme funktioner, men er open source, så havde staten haft magten.

Morten Kjærsgaard

offentlige ind, og derfor kan udviklingen også gå i stå og overhales af virksomheder med langt større muskler. "Det er sket, og det har sådan set betydet, at vi er stagneret som it-stormagt. Vi har outsourcet til nogle monolitter af store virksomheder. Vi har heller ikke prioriteret it-uddannelserne nok til følge med i den eksplosive vækst. Vi har ikke skabt en kultur, hvor det offentlige bygger på danske virksomheder og open source," siger Morten Kjærsgaard og fortsætter:

"Vi burde i stedet investere i en stærk dansk it-sektor, og det betyder også at investere i egne open source-systemer. På den måde står vi ved en skillevej. Vil vi være med og gøre, som vi har gjort med vindenergi og pharma, hvor vi har investeret i en bomstærk hjemlig sektor, eller vil vi fortsætte med bare at outsource til tech-giganter?"

Udfordringen er altså at få det offentlige til at turde investere i open source-løsninger og vise tillid.

Det mener både Morten Kjærsgaard og Tobias Fonsmark. De henviser begge til, at man kan fakturere for timerne. På den måde kan man sagtens have en forretningsmodel. Men der er dog brug for investeringer.

Det betyder ikke, at man kommer til at kaste de eksisterende systemer ud, men at tiden arbejder for open source-løsninger.

"It har det med at blive forældet og skulle udskiftes, og så kan vi bid for bid og modul for modul bytte ud. Så løbet er ikke kørt for open source i det offentlige," siger Morten Kjærsgaard. ★

Open source – en overbygning på fri software

Begrebet open source blev introduceret i 1998. Det udspringer af bevægelsen for fri software, fra 1983, men er samtidig et forsøg på en mere forretningsmæssig tilgang til åbenheden.

Udgangspunktet er dog stadig åben kildekode. I princippet betyder det, at:

- Der skal være fri adgang til programmets kildekode.
- Der skal være mulighed for at ændre programmets kildekode og lave en ny version af programmet.
- Der skal være mulighed for at videregive programmet og/eller egen version af programmet.

Der blev opstillet følgende 10 regler for, hvad der er open source, i det såkaldte Open Source Initiative.

1. Gratis videreformidling

Licensen begrænser ikke nogen part i at sælge eller give softwaren væk som en del af en samlet softwaredistribution, der indeholder programmer fra flere forskellige kilder. Licensen kræver ikke royalty eller andet gebyr for et sådant salg.

2. Kildekode

Programmet skal indeholde kildekode og skal tillade distribution i kildekode såvel som kompileret form. Hvis en eller anden form for produkt ikke distribueres med kildekode, skal der være en velkendt metode til at skaffe kildekoden til højst en rimelig reproduktionsomkostning, helst download via internettet uden beregning. Kildekoden skal være den foretrukne form, som en programmør ville ændre programmet i. Bevidst sløret kildekode er ikke tilladt. Mel-

lemliggende former som f.eks. output fra en præprocessor eller oversætter er ikke tilladt.

3. Afledte værker

Licensen skal tillade ændringer og afledte værker og skal tillade, at de distribueres på samme vilkår som licensen til den originale software.

4. Integriteten af forfatterens kildekode

Licensen kan kun begrænse kildekoden fra at blive distribueret i modificeret form, hvis licensen tillader distribution af "patch-filer" med kildekoden med det formål at ændre programmet på build-tidspunktet. Licensen skal udtrykkeligt tillade distribution af software, der er bygget på modificeret kildekode. Licensen kan kræve, at afledte værker bærer et andet navn eller versionsnummer end den originale software.

5. Ingen diskrimination af personer eller grupper

Licensen må ikke diskriminere nogen person eller gruppe af personer.

6. Ingen diskrimination af indsatsområder

Licensen må ikke begrænse nogen i at gøre brug af programmet inden for et bestemt område. For eksempel må det ikke begrænse programmet fra at blive brugt i en virksomhed eller fra at blive brugt til genetisk forskning.

7. Distribution af licens

De rettigheder, der er knyttet til programmet, skal gælde for alle, som programmet videredistribueres til, uden at det er nødvendigt at udføre en yderligere licens fra disse parter.

8. Licensen må ikke være specifik for et produkt

De rettigheder, der er knyttet til programmet, må ikke afhænge af, at programmet er en del af en bestemt softwaredistribution. Hvis programmet udtrækkes fra denne distribution og bruges eller distribueres inden for vilkårene i programmets licens, skal alle parter, som programmet videredistribueres til, have de samme rettigheder som dem, der gives i forbindelse med den oprindelige softwaredistribution.

9. Licensen må ikke begrænse anden software

Licensen må ikke sætte begrænsninger på anden software, der distribueres sammen med den licenserede software. For eksempel må licensen ikke insistere på, at alle andre programmer, der distribueres på det samme medie, skal være open source-software.

10. Licensen skal være teknologineutral

Ingen bestemmelse i licensen må være baseret på nogen individuel teknologi eller grænsefladestil.

Kilde: Opensource.org

min a-kasse

Få ro i maven under hele din studietid

Som **gratis studiemedlem af Min A-kasse** kan du læne dig tilbage og fokusere på dit studie – vel vidende at du har et økonomisk sikkerhedsnet, hvis du en dag står uden job.

Bliv gratis studiemedlem i dag og få adgang til alle fordelene:

- **Få op til 16.694 kr. i dagpenge**, når du bliver færdig med din uddannelse.
- **Skræddersyet personlig rådgivning** til at lande drømmejobbet.
- **Feedback** på din ansøgning og CV.
- **Værdifuld sparring** inden du skal til jobsamtale.
- **Gratis foredrag og workshops** i alt fra forebyggelse af stress til, hvordan du skriver jobansøgninger, der får dig til samtale.

Meld dig ind på minakasse.dk/studerende

Et studiemedlemskab er gratis i op til fem år, hvis du er under 30 år.

REDAKTIONEN ANBEFALER

Mænd er i overtal på de tekniske it-uddannelser, men flere og flere kvinder vil gerne være datamatikere, viser tal fra PROSA. Selvom udviklingen går langsomt, skal vi holde fast i den gode nyhed. For diversitet er vigtigt. For os alle sammen.

TEKST
Maria Trustrup
mbt@prosa.dk
FOTO
Privat

Sara og 146 andre kvinder skal være datamatikere - hurra for det!

73 procent.

Så stor er stigningen i antallet af kvinder, der er startet på en datamatikeruddannelse, når man sammenligner optaget i 2015 og 2024.

For ti år siden blev 85 kvinder optaget, og i år var tallet 147.

Så flere og flere kvinder finder altså vej til en af de tekniske it-uddannelser, som baner vejen til en fremtid i it-branchen.

Dét er en virkelig, virkelig god nyhed.

For det er en gammel travet, at vi mangler kvinder i it-faget.

Vi er vel egentlig lidt trætte af at snakke om det.

For vi ved godt, at diversitet er vigtigt. Det giver bedre trivsel, bedre idéer, flere penge på bundlinjen og en masse andre plusord.

Og ja, mændene fylder stadig langt mere end kvinderne.

I år er der optaget 719 mænd – mod 147 kvinder – på landets datamatikeruddannelser, så der er lang vej til en ligelig kønsfordeling.

Men. Det betyder ikke, at vi ikke skal brøle højt, når udviklingen rent faktisk går i den rigtige retning.

Rundt om i landet har skolerne sat en masse initiativer i søen, der skal tiltrække flere kvinder.

Erhvervsakademierne fokuserer på kvindelige rollemødder, de laver nye opgavetekster, og de etablerer netværk for kvinderne på studiet.

Det er et langt sejt træk af skabe diversitet på it-studierne, og ingen af tiltagene skaber magi over natten.

Men igen. Vi skal glæde os over udviklingen, og at skolerne tager ansvar for at få flere kvinder lokket ind i it-faget.

En af de kvinder, som netop er startet på datamatikeruddannelsen, er 22-årige Sara Statoua.

It har altid været hendes hobby, og hun drømmer om at arbejde med it-sikkerhed i fremtiden.

Og Sara Statoua er ikke bare et nummer i statistikken. Hun er et billede på, at der er forandring i gang, og at vi ser ind i en fremtid, hvor vi i it-branchen møder en langt bredere gruppe af mennesker. ★

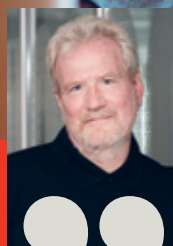
Scan QR-koden og læs den gode nyhed – og mød Sara Statoua, der håber på endnu flere kvinder i it-faget.

MIT PROSA

Forbundet af It-professionelle

**ANTALLET AF KVINDER
STEGET MED 73
PROCENT PÅ 10 ÅR**

”

**Manglen på
arbejdskraft i it-
branchen handler
ofte ikke om for få
hænder, men om for
få personer med de
rette kompetencer.**

Niels Bertelsen,
formand, PROSA

INDHOLD

6_2024

Foto: Shutterstock

38 / Svækket indsats

Uddannelsespulje nedlægges

39 / Flere kvinder på it-uddannelse

39 / Fesent finanslovsforslag

40 / Mød Mathilde

Konsulent i PROSA

41 / Anmeldt til arbejdsgiveren

For kommentar på Facebook

42 / Det må du på sociale medier

For arbejdsgiveren

43 / Godtgørelse

Når du fratræder

44 / Derfor er jeg medlem af PROSA

Veronica Frydkjær

46 / Kurser

Kalenderen

48 / Delegeretforsamling 2024

16. og 17. november 2024

ANBEFALINGER VIL SVÆKKE BESKÆFTIGELSESENSATSSEN I IT-BRANCHEN

PROSA har i samarbejde med Megafon lavet en befolkningsundersøgelse. Den tegner et bekymrende billede af danskerne opfattelse af teknologiens indflydelse på samfundet og demokratiet. Mens digitalisering og teknologiske fremskridt ofte hyldes som midler til at forbedre vores liv, afslører undersøgelsen en dybere uro over, hvordan disse fremskridt faktisk påvirker vores demokratiske institutioner og samfundets sammenhængskraft.

Regeringen nedsatte i maj 2023 en ekspertgruppe, der skulle komme med forslag til fremtidens beskæftigelsesindsats. Ekspertgruppen er nu kommet med en rapport, der bl.a. anbefaler afskaffelsen af revalidering og seniorjobordningen og en nedlæggelse af de regionale uddannelsespuljer.

Revalidering, seniorjobordninger og målrettet uddannelse spiller en afgørende rolle i at sikre en stærk og bæredygtig arbejdsstyrke, især i it-sektoren. PROSA er stærkt imod afskaffelsen af revalidering, da det er et væsentligt redskab for folk, som har brug for at omskoles til nye erhverv. Revalidering giver nemlig de af vores medlemmer, som oplever sundhedsmæssige problemer som følge af arbejdet i it-faget, en mulighed for at finde nye karriereveje, der passer bedre

til deres behov. I en tid, hvor fleksibilitet og tilpasningsevne er nøglen til et langt arbejdsliv, er det nødvendigt at styrke, snarere end at afskaffe, revalideringen. Seniorjobordningen er et andet område, hvor PROSA ser store fordele. Vi har gentagne gange set succeshistorier, hvor it-professionelle har brugt deres kompetencer til at skabe værdi i seniorjobs, ofte i kommunale stillinger.

Disse ordninger har ikke blot givet vores medlemmer en meningsfuld mulighed for at blive på arbejdsmarkedet, men har også bidraget til at skabe nye arbejdspladser og forbedre effektiviteten i kommunerne. Seniorjobordningen er derfor afgørende for at sikre, at ældre it-medarbejdere kan forblive aktive og bidragende i deres senere år.

Et særligt kritisk område er den regionale uddannelsespulje og seks ugers jobrettet uddannelse. Der er forslag om at sammenlægge disse ordninger til en samlet løsning for uaglærte og faglærte, hvilket samtidig ville indebære, at den regionale uddannelsespulje nedlægges. PROSA modsætter sig kraftigt dette forslag. Den regionale uddannelsespulje giver vores medlemmer adgang til efteruddannelse, der er tilpasset deres behov, uden begrænsning af uddannelsesniveau.

”

PROSA modsætter sig kraftigt dette forslag.

Det har været en uvurderlig ressource for dem, især under perioder med høj ledighed, hvor specialiserede kurser inden for it – som Python, Azure og C# – har hjulpet ledige med at få de mest efterspurgte kompetencer.

Manglen på arbejdskraft i it-branchen handler ofte ikke om for få hænder, men om for få personer med de rette kompetencer. Her er korte, specialiserede kurser et effektivt værktøj.

Desværre bliver effekten af disse kurser ofte vurderet på et overordnet niveau, hvor kurser i CV-skrivning og lignende måles sammen med specialiserede it-kurser, hvilket giver et skævt billede af effekten. For når leverandørerne måler effekten af de specifikke it-kurser, viser det sig, at beskæftigelsesgraden ligger på 80 procent eller derover.

PROSA arbejder for at sikre, at målrettede uddannelsesmuligheder, revalidering og seniorjobordninger bevares og styrkes, så vores medlemmer kan forblive konkurrencedygtige og relevante på et konstant foranderligt arbejdsmarked.

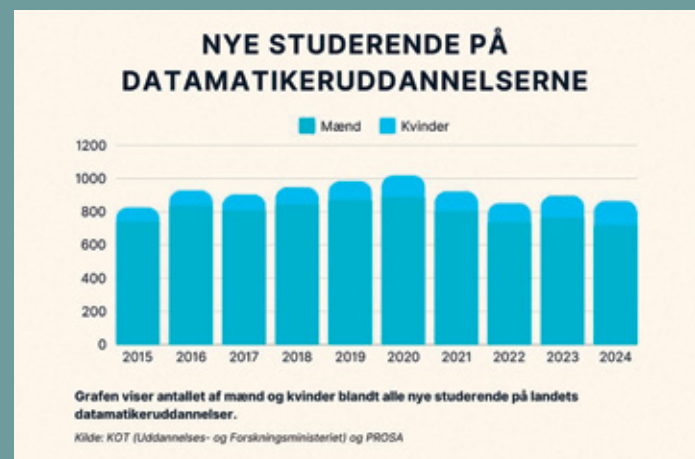
DET MENER PROSA

Antallet af kvinder på it-uddannelse er steget med 73 procent på ti år

Det viser en ny opgørelse, PROSA har foretaget. Konkret er 147 kvinder optaget på en datamatikeruddannelse i år, hvilket er 2 pct. mere end i 2023.

Hvis vi kigger ti år tilbage, var 85 af de nye datamatikerstuderende kvinder, og det vil altså sige, at antallet af kvinder er steget med knap 73 pct. Udviklingen glæder Curt Kjærsgaard Raavig, der er næstformand i PROSA.

”Vi mangler kvinder i it-branchen, så derfor er det simpelthen så skønt og meget positivt, når vi kan se, at flere kvinder vælger at blive datamatikere. Mændene er stadig i overtal, men vi skal holde fast i, at de nye tal er en glædelig nyhed,” siger han.

Fesent finanslovsforslag set med it-briller

PROSAs næstformand Curt Kjærsgaard Raavig er ude med skarp kritik af regeringens finanslovsforslag:

Han kalder det fesent og henviser blandt andet til, at finansloven er rensat for it-kapitalindsprøjtninger, samt til initiativet om at afsætte 10 millioner kroner i 2025 til en digital task force for kunstig intelligens i det offentlige.

”Et næsten morsomt lavt beløb. It-området er blevet til ambitioner og ord uden indhold, uden et økonomisk rygstød,” siger Curt Kjærsgaard Raavig.

MIT PROSA – MØD MATHILDE

Mathilde,
ledelseskonsulent
PROSA

Hvad laver du i PROSA?

Jeg er ledelseskonsulent indenfor uddannelsesområdet, hvilket betyder, at jeg understøtter vores uddannelsesudvalg og forbundssekretæren på området samt repræsenterer PROSA i møde i FH mm.

Hvad er din baggrund?

Jeg er uddannet i Politik og Administration fra Aalborg universitet. Lige efter jeg blev færdiguddannet, fik jeg job her i PROSA som organiseringskonsulent, hvor jeg startede vores phonerteam op og overtog koordinatrorollen for organiserne, samt understøttede organiseringsudvalget – et område jeg har arbejdet med i ca. 4 år. Det er blandet andet her, at vi er ude på uddannelsesinstitutionerne og fortælle om PROSAs arbejde og vigtigheden af at være i en fagforening.

Hvorfor PROSA?

Jeg kendte faktisk ikke til PROSA, før jeg så jobopslaget – det lød meget spændende. Jeg spurgte mine venner i fagbevægelsen, som kun havde godt at sige om PROSA, så jeg tog chancen og søgte jobbet.

Hvad er det særlige ved PROSA?

Som ansat, måske særligt som nyuddannet, er PROSA et meget lærerigt sted. Vi hjælper bredt og støtter hinanden for at give medlemmerne den bedste service. Jeg har fået lov til at prøve lidt af hvert, fordi der som udgangspunkt er tillid til en og mulighed for at få hjælp, hvis det så var mere kompliceret end forudset. PROSA er en forening, hvor medlemmerne har stor indflydelse på de politiske prioriteter, og det betyder også, at det er meget dynamisk og udviklende, så der sker ofte noget nyt, og det skaber afveksling i arbejdet.

Hvad er det mest interessante, du sidder med lige nu?

Jeg er ny på uddannelsesområdet, så for tiden plukker jeg forbundssekretær Morten Rønnes hjerne for viden om uddannelsessystemet og PROSAs holdninger på området. Det hele skal skrives ned og gennemarbejdes, inden vores forbundssekretær, som har siddet med området i mange år, stopper her til november. Det vil lette overgangen til en ny forbundssekretær på området. Uddannelsespolitikken er et vigtigt område i PROSA. Vi arbejder for, at medlemmerne kan tage en god og relevant uddannelse, så de har kompetencer til at varetage et it-job. Lige nu er der fokus på livslang læring, så uddannelse spredes ud gennem livet – noget der er særligt vigtigt indenfor it, hvor alt udvikler sig så hurtigt.

Anmeldt til arbejdsgiveren for kommentar på sociale medier

Morten Reintoft oplevede, hvordan en uskyldig kommentar i en politisk debat pludselig blev et problem på hans arbejdsplads, fordi en utilfreds læser anmeldte ham til hans arbejdsgiver for "hate speech".

"Drønubehageligt og en måde med bøllemetoder at få folk til knytte sylten, fordi mange virksomheder har berøringsangst og ser den slags som et problem," siger han.

Tekst Nicolai Scharling

Morten Reintoft har hele sit liv blandet sig i den politiske debat.

Herunder på de sociale medier. Altid inden for skiven, men ind i mellem med brug af sarkasme og ironi. At deltage i den politiske debat har altid været naturligt i en familie, hvor politik har fyldt meget i snakken over middagsbordet og hverdagen. Derfor blev den nu 60-årige it-konsulent noget overrasket, da han for små 5 år siden blev hevet til side af sin arbejdsgiver og fik at vide, at firmaet havde fået anmeldelse fra en person udefra om, at Morten udøvede hate speech på sociale medier.

I al sin enkelthed havde han besvaret et indlæg fra politikerens Anders Samuelsen på Facebook med konstateringen af, at Anders Samuelsens retorik svarede til at stille spørgsmålet om: "hvorvidt du er holdt op med at slå din kone". Altså et spørgsmål, som ikke er et spørgsmål.

En kommentar som på ingen måde er hate speech eller har til hensigt at krænke at krænke andre. Men Morten Reintoft havde åbenbart trådt en læser af tråden over tærerne, og denne havde opsporet hans arbejdsplads og sendt dem en anmeldelse. Det resulterede i, at Morten Reintoft nu skulle forsvare sig over for chefer og ledere i en større virksomhed omkring sin adfærd.

"Det var drønubehageligt. Det er et angreb på liv, ære og velfærd, som man

ikke bare burde kunne slippe afsted med. Og det havde da en effekt, fordi det betød, at jeg var enormt forsigtig i de kommende år i forhold til, hvad jeg skrev og hvor," fortæller han.

Det lykkedes at gøre mig bange

"Min arbejdsplads tog det pænt, og opførte sig ordentligt, men det stod også klart, at det kunne være et potentielt problem. Det lykkedes med andre ord for en udefra, som åbenbart er uenig med mig, at knytte sylten på mig. Det skete ved et angreb ved at henvende sig til min arbejdsplads," fortsætter han.

Sagen har efterfølgende fyldt så meget i PROSA-medlemmets tanker. Da han for nylig blev selvstændig, og derfor ikke længere er tilknyttet en arbejdsplads, besluttede han sig for igen at tage kontakt til PROSA.

"Jeg vil have dem til at undersøge, om jeg kan komme efter vedkommende, som anmeldte mig helt uden grund og faktisk gjorde mig bange for konsekvenserne. Altså for om det ville betyde noget for mit arbejde, min indtægt og min familie. Det synes jeg er dybt ubehageligt," fortæller Morten Reintoft.

"Jeg får næppe noget ud af det. Men alligevel vil jeg gerne rejse debatten og fortælle om min sag, for det er en form for mundkurv eller bøllemetoder, man kan udøve mod folk, man er uenige med. Altså anmelde dem på deres arbejdsplads, for det de gør på sociale medier. Virksomheder kan være

enormt berøringsangste for mulig dårlig omtale," siger Morten Reintoft.

"De vil helst bare have problemer til at gå væk, og derfor er det en genvej til at terrorisere og tryne mennesker, som deltager i debatten, altså at henvende sig til deres arbejdsgiver. Det er et problem for ytringsfriheden og demokratiet. Altså hvis ikke du kan ytre dig uden også at være bange for, hvad det får af konsekvenser på dit job," fortæller han.

Ødelægger debatten

Det er endnu uvist, om Morten Reintoft får noget ud af at anmelde anmelderen fra dengang. Fem år er trods alt gået siden.

"Men debatten er lige så vigtig. Vi indskrænker hele tiden rummet for debat, og for hvad vi tør sige, fordi det kan bruges mod os, også på vores arbejdsplads. Det betyder faktisk, at mange sikkert oplever, det er klogest helt at blande sig uden om debatter, selv om deres mening kan være vigtig, nødvendig og kvalificeret," siger han.

"Jeg tænker, at vi i debatten herhjemme har et kæmpe mørketal af folk, som føler sig tvunget eller intimideret til at holde kæft. Gerne dem med vigtige synspunkter eller viden, om det så er kvinder, der ikke får fortalt om deres oplevelser på arbejdspladser, ansatte som ikke får kvalificeret viden i debatten om, hvordan tingene reelt foregår, eller eksperter som udfordrer politikerne på deres udsagn. Vi har et problem," siger han.

Reglerne for at ytre sig på sociale medier – hvornår må arbejdsgiveren blande sig?

Et PROSA-medlem fortæller, at han har oplevet, at hans arbejdsgiver har modtaget en henvendelse om, at han har deltaget i den offentlige debat på Facebook, og at anmelderen mente, at det var over grænsen. Må man bare anmelde ansatte til en arbejdsgiver, når man har set noget på de sociale medier? Og hvordan er reglerne i det hele taget? PROSAs jurist Mariam Senounou giver her vigtige svar.

Hvordan er reglerne i forhold til at angive folk til deres arbejdsgiver for ting, man de har sagt og skrevet i det offentlige rum? Må man det?

Der findes ingen lovregler, der direkte forbyder at anmelde en ansat til pågældendes arbejdsgiver for udtalelser på sociale medier.

Har man sanktionsmuligheder som ansat, der oplevet at blive angivet?

Hvis anmeldelsen indeholder falske beskyldninger og sker med det formål at skade den ansattes omdømme, kan dette udgøre chikane, injurier eller ærekrænkelse, hvilket er ulovligt. Den ansatte kan politianmelde personen, som har indgivet anmeldelsen og anlægge en retssag. Hvis den ansatte kan dokumentere, at anmeldelsen har medført et økonomisk tab, kan den ansatte tillige rejse et erstatningskrav over for den person, som har indgivet anmeldelsen. Endelig kan den ansatte klage til Datatilsynet, hvis den ansatte mener, at pågældendes personoplysninger er behandlet på et ulovligt grundlag.

Hvordan er reglerne for at deltage i den offentlige debat og så eventuelt have en arbejdsgiver, der er uenig i ens holdninger?

Ansatte har en grundlæggende ret til ytringsfrihed, det vil sige ret til at udtrykke deres holdninger og meninger frit, dog med respekt for den ansattes loyalitetspligt. Ansatte er underlagt

en loyalitetspligt over for arbejdsgiver, både i arbejds- og fritid. Loyalitetspligten omfatter en pligt for den ansatte til ikke at ytre sig på en måde, som er egnet til at skade arbejdsgivers omdømme og image.

Hvis den ansattes ytringer er egnet til at skade arbejdsgivers omdømme, kan arbejdsgiver have ret til at anvende en ansættelsesretlig sanktion i form af en advarsel, opsigelse eller bortvisning, afhængig af ytringens grovhed, karakter og virksomhedens interne politikker.

Har man som ansat beskyttelse, hvis man har deltaget i offentlig debat (med lovlige, men måske kontroversielle synspunkter) mod, at en arbejdsgiver benytter holdningerne til eventuelt at afskedige eller give advarsel?

Som funktionær er man beskyttet mod at blive opsagt, hvis man har været ansat i samme virksomhed i mere end 12 måneder, medmindre der er tale om diskrimination, her er man altid beskyttet. Hvis funktionæren bliver opsagt som følge af sin deltagelse i en offentlig debat, skal det vurderes om opsigelsen er sagligt begrundet og proportional, herunder om den ansattes ytring er egnet til at skade arbejdsgivers omdømme.

Oplever vi sager, hvor medlemmer bliver konfronteret med, hvad de skriver på sociale medier af deres arbejdsgivere?

I takt med udbredelsen af sociale medier ses der en større tendens, hvor ansatte bliver konfronteret af deres arbejdsgivere som følge af deres deltagelse i den offentlige debat. Flere arbejdsgivere er også blevet mere opmærksomme på, hvordan deres ansatte optræder på sociale medier.

Hvordan er de generelle regler i forhold til at have en social medie profil? Må arbejdsgiveren kigge med?

Ansatte har ret til privatliv, herunder at have en profil på de sociale medier. Overordnet må arbejdsgiver godt kigge med på den ansattes sociale medie profil, dog inden for rammerne af GDPR. Hvis arbejdsgiver indsamler data fra den ansattes sociale medie profil, skal det ske på et lovligt grundlag, som f.eks. den ansattes samtykke. Indsamlingen skal være saglig, nødvendig og proportional. Arbejdsgiver må ikke systematisk overvåge den ansattes sociale medie profil. En kontrolforanstaltning af den ansattes sociale medie profil skal være i overensstemmelse med GDPR. Flere virksomheder har interne politikker og regler for brug af sociale medier. Dette omfatter retningslinjer for at undgå at skade arbejdsgivers omdømme eller at dele fortrolige oplysninger.

Får man kun godtgørelse, når man fratræder?

Hvis nogen har en lukket profil, men arbejdsgiveren alligevel skaffer sig adgang eller bliver informeret om det, man skriver, er det så lovligt?

Arbejdsgiver må ikke uretmæssigt skaffe sig adgang til en ansats private sociale medie profil. Hvis arbejdsgiver omgår den ansattes privatlivsindstillinger, enten ved en falsk profil eller får en anden til at få adgang på dennes vegne, kan det udgøre et brud på den ansattes privatliv.

Hvis arbejdsgiver baserer en ansættelsesretlig sanktion på data, der er opnået på ulovlig vis, kan sanktionen være usaglig.

Har vi gode råd for retningslinjer?

PROSA anbefaler, at den ansatte sætter sig ind i virksomhedens interne politikker og regler for brugen af sociale medier. Den ansatte bør overveje brug af privatlivsindstillinger, og hvad pågældende deler. Den ansatte bør undgå at skrive noget, som kan skade arbejdsgivers omdømme eller at dele fortrolige oplysninger om virksomheden.

Hvad gør man, hvis man bliver konfronteret af sin arbejdsgiver med indhold fra sine sociale medier?

Hvis den ansatte bliver konfronteret af sin arbejdsgiver med indhold fra sociale medier, er det vigtigt, at den ansatte kontakter PROSA for juridisk rådgivning.

Højesteret tog i en sag fra januar 2024 stilling til, hvorvidt en kvindelig ansat kunne få godtgørelse efter ligebehandlingsloven, selvom hun var blevet i sin stilling, og ikke fratrædt som følge af de ændringer, arbejdsgiver havde udsat hende for.

Teorien siger nemlig, at hvis arbejdsgiver laver væsentlige ændringer i ens ansættelsesvilkår, så skal man som ansat fratræde for ikke stiltiende at acceptere de nye vilkår.

Sagen handlede om en kvinde, der skulle på barsel og ifølge personalehåndbogen havde krav på løn under barslen. Men få måneder inden hendes termin, ændrede arbejdsgiver i vilkårene, så muligheden for løn under barsel forsvandt.

Kvinden indgav straks en klage til Ligebehandlingsnævnet, men valgte ellers at fortsætte i stillingen.

Hun var højgravid, lavtlønnet og ønskede ikke at løbe risikoen for karantæne i a-kassen. Da barslen var slut, vendte hun tilbage til jobbet og arbejdede hos arbejdsgiver frem til året efter.

Ligebehandlingslovens §9 siger, at en arbejdsgiver ikke må afskedige en lønmodtager eller udsætte denne for anden mindre gunstig behandling, når denne har fremsat krav om udnyttelse af retten til fravær, har været fraværende eller har fremsat anmodning om ændringer efter loven eller i øvrigt på grund af graviditet, barsel eller adoption.

Og §16 lyder at arbejdsgiver skal betale en godtgørelse, hvis lønmodtageren afskediges i strid med §9 eller udsættes for anden mindre gunstig handling. Der er i loven altså taget højde for, at beskyttelsen ikke kun gælder ved afskedigelse men enhver mindre gunstig behandling på grund af fx graviditet. Det var altså ikke en forudsætning for at få godtgørelse, at kvinden skulle fratræde sin stilling, og hun fik derfor en godtgørelse på 50.000kr.

Så husk at kontakte PROSA, hvis du er det mindste i tvivl, om du har været udsat for forskelsbehandling efter Ligebehandlingsloven.

”Teknologi virkede som **en skjult skat**, som kun få mennesker turde grave op”

Veronica Frydkjær er uddannet datamatiker og studerer nu en overbygning i it-sikkerhed på KEA.

Da jeg var teenager, mente jeg, at det ville være at forstå, hvordan teknologi virkede, var et slags oprør og en måde at gå imod normerne. Ingen, jeg kendte, havde god teknologiforståelse, så det virkede eksotisk og som en skjult skat, som kun få mennesker gad eller turde grave op. Det handlede om, at jeg ikke ville finde mig i, at den her skat blev holdt skjult for mig.

Jeg begyndte svagt at undersøge tech, da jeg var teenager – for eksempel gennem Codecademy og at læse wiki-sider om forskellige teknologier, men det hele var små isolerede brikker, der ikke gav mening i en større sammenhæng.

Jeg har et studiejob hos LEGO Group i deres infrastruktur-team. Jeg bygger på en funktionalitet, der handler om at tjekke, om nogle bestemte IP'er er det, de skal være.

Jeg har været medlem af PROSA i 2,5 år. Jeg meldte mig ind i starten af datamatikeruddannelsen, fordi det er den eneste fagforening, der kun er for it-folk. Jeg synes, det giver mere mening at være hos en, der er så målrettet mod ens erhverv som muligt.

Jeg har brugt PROSAs kurser meget. Jeg har mest brugt webinarerne, men nu er jeg begyndt kun at gå til de fysiske foredrag, da det er meget federe at møde folk og være med fysisk.

I min fritid læser jeg rigtig mange bøger. De er i alle mulige genrer og emner (men ofte relateret til feminisme), og det inkluderer også bøger om it. Jeg har lige læst "In the Beginning... Was the Command Line" af Neal Stephenson, som handler om hans holdninger til forskellige operativsystemer. Den er fra 90'erne, så den giver et historisk blik på it. Det samme gælder "The Cathedral and the Bazaar" af Eric S. Raymond, der handler om udvikling af open source-projekter.

TEKST
Maria Trustrup
mbt@prosa.dk
FOTO
Privat

Jeg meldte mig ind
i PROSA i starten af
datamatikeruddannelsen,
fordi det er den eneste
fagforening, der kun er
for it-folk.

Veronica Frydkjær

Kontakt

Formand, næstformand, forbundssekretærer og lokalafdelinger

Henvendelse omkring hastesager kan uden
for PROSAs åbningstider ske direkte til de
fagligt valgte.

Niels Bertelsen

Formand
Direkte: 33 36 41 11
Mobil: 40 11 41 23
E-mail: nib@prosa.dk

Amanda Christiansen

Forbundssekretær,
Odense
Direkte: 33 36 41 27
Mobil: 20 96 84 97
E-mail: ach@prosa.dk

Curt Kjærsgaard Raavig

Næstformand
Mobil: 29 23 53 96
E-mail: ckr@prosa.dk

Morten Rønne

Forbundssekretær,
København
Direkte: 33 36 41 21
Mobil: 27 10 78 86
E-mail: mbr@prosa.dk

Henrik Jacobsen

Forbundssekretær,
Århus
Mobil: 25 22 17 22
E-mail: hja@prosa.dk

Mirza Cirkinagic

Forbundssekretær,
København
E-mail: mic@prosa.dk

**København – Forbund
og Min A-kasse**
Vester Farimagsgade 37A,
1606 Kbh. V
Kontortid: kl. 9-15
mandag dog kl. 10-15
Tlf.: 33 36 41 41

Århus
Søren Frichs Vej 38 K th.,
8230 Åbyhøj
Kontortid: kl. 9.30-15

Odense
Overgade 54
5000 Odense C
Kontortid: kl. 10-15

PROSA/SAX

Vester Farimagsgade 37A,
1606 Kbh. V.
Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/VEST

Søren Frichs Vej 38 K th.,
8230 Åbyhøj.
Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/OFFENTLIG

Vester Farimagsgade 37A,
1606 Kbh. V.
Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/ØST

Vester Farimagsgade 37A,
1606 Kbh. V.
Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/STUD

Overgade 54,
5000 Odense C.
Tlf.: 33 36 41 41

E-mail:

medlemsreg@minakasse.dk
prosa@minakasse.dk
formand@prosa.dk
faglig@prosa.dk
prosa@prosa.dk

PROSA

Forbundet af It-professionelle

KURSER

AI

AI i Praksis – AI-løsninger fra ide til implementering

Der er stor forskel på at håndtere AI-projekter og almindelig softwareudvikling, da der i AI-projekter er flere ukendte faktorer og større afhængighed af datakvalitet, mængde, tilgængelighed osv. Du får en grundintroduktion til, hvordan du driver potentielle AI-løsninger hele vejen fra idé til implementering, så projektet ender med en målbar impact på din organisation.

*Tirsdag 5. november kl. 17-19
Online*

Det nyeste på AI-området og hands-on med ChatGPT

Vi vil dykke ned i de praktiske aspekter af AI med Maria Skjærven, som er stifter af FutureScouts. Maria vil gøre dig bekendt med de forskellige AI-værktøjer, der er tilgængelige, og hvordan du kan bruge dem i din hverdag. Hendes hands-on session med ChatGPT og andre relevante AI-værktøjer inden for både tekst, billeder og video vil give dig konkrete tips og tricks til at implementere og anvende det i dit daglige virke.

Mandag 11. november kl. 17-20

København:
PROSA, Vester Farimagsgade 37A,
1606 København V

DRIFT

Azure DevOps

Kursus over tre aftener om værktøjer, der får udvikling og drift til at spille sammen. Azure DevOps understøtter samarbejde på tværs af tidlige siloroller som udvikling, it-drift, kvalitetskontrol og sikkerhed.

Modul 1: 9. oktober kl. 17-20

Modul 2: 30. oktober kl. 17-20

Modul 3: 19. november kl. 17-20

Online. De tre kurser kan tages uafhængigt af hinanden.

PROGRAMMERING

Machine Learning with Python

Get a basic understanding of Python programming and machine learning algorithms.

*2 online sessions.
Teaching language is English.*

Monday 7. October, 17-20

Monday 21. October, 17-20

Online

Muniba Talha is teaching the Python sessions. She is a data scientist, educator and Python enthusiast.

ARBEJDSLIV

Sådan siger du nej på jobbet – uden skyld, skuffelser og sure miner

Det er vigtigt at kunne sige nej til opgaver og irrelevante afbrydelser på jobbet, så du kan bevare fokus på det vigtige og løse dine opgaver effektivt. Men et nej skal siges på den rigtige måde, så du stadig bevarer det gode samarbejde. Lær at kommunikere og håndtere et nej på en professionel måde.

*Tirsdag 8. oktober kl. 17-18.30
Online*

Tag hånd om din stress

Kom til fyraftensmøde og hør om, hvordan du kan forebygge og håndtere din egen stress. Du vil få indsigt i, hvad stress er, og viden om, hvad du kan forvente af din organisation og leder. Du vil få mulighed for at undersøge potentielle stressfaktorer i dit liv samt blive klogere på dit eget stressmønster.

Tirsdag 22. oktober kl. 17-19.30

København:
PROSA, Vester Farimagsgade 37A,
1606 København V

Få en bedre nattesøvn

På nettet finder du masser af gode råd til en bedre søvn. Men hvis først man har søvnproblemer, skal der ofte mere end et glas varm mælk og et mørklagt, køligt soveværelse til at sende os i drømmeland. Dette kursus er for dig, der gerne vil lære at falde i søvn, sove igennem og undgå for tidlige opvågninger.

*Tirsdag 29. oktober kl. 17-19
Online*

Delegeret- forsamling

2024

16. og 17.
november

Delegeretforsamlingen er PROSAs øverste myndighed og afholdes hvert andet år

DF2024 afholdes på Best Western Plus Hotel Fredericia, Vestre Ringvej 96, 7000 Fredericia i weekenden den 16.-17. november 2024

Sådan bliver du delegeret

Du og alle andre aktive medlemmer af PROSA har mulighed for at blive delegeret. Valg til delegeretforsamlingen foretages i henhold til PROSAs vedtægter § 5 stk. 2 på lokalafdelingernes generalforsamlinger. Disse er annonceret i PROSA-bladet og på prosa.dk.

Endvidere indkaldes de ved udsendelse direkte til lokalafdelingernes medlemmer.

Elektronisk tilmelding via mail med link til netsite

Når du er blevet valgt som delegeret på lokalafdelingens generalforsamling, sker den praktiske tilmelding herefter via en mail fra PROSA med et link til et netsite, hvor du kan tilmelde dig fælles-transport, overnatning og angive, om du har specielle krav til forplejningen mv. Du vil blive instrueret om alt dette på generalforsamlingen, hvor du også oplyser din mailadresse.

I henhold til vedtægterne skal alle delegerede være valgt og tilmeldt senest **fredag den 1. november 2024 kl. 10.**

Husk at meddele, hvis der sker ændringer i din deltagelse.

Materiale til mødet

For at give medlemmer og de de-

legerede de bedste muligheder for at forberede sig, er dette tillæg vedhæftet i dette PROSAblad, som er udkommet i uge 39. Yderligere supplerende materiale bliver løbende lagt op på sitet:

<https://prosa.dk/delegeret2024>

Hvis du har forslag til arbejdsplanen, som du vil have behandlet på delegeretforsamlingen, skal de være sekretariatet i hænde senest **fredag den 1. november 2024 kl. 10.**

Overvejer du at stille op til tillidsposter?

Vi vil gerne opfordre medlemmer, der vil stille op til valg på delegeret-

forsamlingen til en af de ulønnede tillidsposter om, at give sekretariatet besked om dette snarest muligt på prosek@prosa.dk, så jeres navne kan offentliggøres. Det skal understreges, at der med denne praksis ikke er tale om en indskrænkning i adgangen til at stille op til valgene på selve delegeretforsamlingen, men blot et ønske om at give de delegerede den bedste mulighed for at forberede sig til mødet. Fristen for at stille op til en af de lønnede poster (formand, organisatorisk næstformand og forbundssekretærer) udløb 20. september 2024.

Foto: Magnus Møller

Hvor står PROSA?

Hovedbestyrelsens beretning for delegeretforsamlingsperioden 2023-2024

PROSA har en ambition. Vi vil gøre en forskel for vores medlemmer, og vi vil være en del af udviklingen af den digitalisering, som er med til at forandre den verden, vi alle sammen lever i.

PROSA har de seneste to år arbejdet ud fra den arbejdsplan, som delegeretforsamlingen vedtog i 2022. Opgaven lød blandt andet på at øge antallet af medlemmer, sikre et bedre arbejdsliv for de it-professionelle og styrke organiseringen på it-arbejdspladserne og it-studiestederne.

Spørgsmålet er, hvor PROSA står i dag? Hvad er gået godt, hvad er gået skidt, og hvor vil vi gerne hen? Hovedbestyrelsen har her samlet nogle af de vigtigste temaer, som PROSA har arbejdet med de seneste to år. **God læselyst!**

Flere eller færre medlemmer?

PROSA har en klar målsætning: 20.000 medlemmer i 2030. PROSA har pr 1. september 2024 15.004 medlemmer – heraf er 3.318 studerende-medlemmer, som er kontingent-frie i PROSA.

Vi arbejder med en bred palette af tiltag for at sikre medlemsvækst, og selvom vi stadig er et stykke fra 2030-målet, er vi optimistiske omkring målsætningen. Det skyldes især, at vi har fremdrift i forhold til at rekruttere studerende, og at vi har implementeret en mere systematisk og strategisk indsats i for-

Foto: Magnus Møller

hold til at hverve og fastholde nye medlemmer.

Vi må dog også sande, at væksten er fladet ud i en længere årrække, og at vores medlemskab er meget følsomt over for inflation og energikrise, og vi derfor har set en afgang af medlemmer på baggrund af de generelle prisstigninger i samfundet.

Derudover ser andre fagforeninger store muligheder i at være noget for de it-professionelle, og det har over de seneste par år øget og skærpet konkurrencen markant.

Vi skal derfor være bedre til at kigge på os selv udefra og ind – og ikke mindst kigge med nysgerrige og kritiske briller på os selv og vores position i en verden, hvor der mere

end nogensinde før er kamp om medlemmernes tid, gunst og pengepung. Vi skal forny os, vi skal fokusere på medlemmernes situation og baggrunden for deres frafald, og vi skal styrke vores fagforeningskerne og position som den eneste fagforening kun for it-folk.

PROSA rykker ind i fremtiden

PROSA har igangsat et omfattende medlemsvækstprojekt. Projektets overordnede formål er at skærpe PROSA's profil, så vi appellerer til og er relevante for en større andel af alle it-ansatte i Danmark.

Projektet spænder bredt – en række konkrete initiativer er for eksempel ny indmeldelsesbrochure, strategi og procedure for Trustpilot

og gennemskrivning af mailflows til medlemmer – og på den store klinge er projektet centreret om strategisk udvikling og analyse. Vi skal grundlæggende vide mere om vores medlemmer og potentielle medlemmer, så vi kan agere mere langsigtet og strategisk.

Projektet har især fokuseret på en strategi- og navneproses, inter-sent- og medlemsundersøgelser samt udarbejdelsen af en ny kernefortælling og visuel identitet.

Hvem er PROSA-medlemmerne?

Et centralt element i medlemsvækstprojektet er et øget fokus på data, fakta og viden, og PROSA har derfor gennemført en kvantitativ undersøgelse blandt

medlemmer i foråret 2024.

Formålet med medlemsundersøgelsen er at få dybere indsigter i, hvem vores medlemmer er, hvad de ønsker fra PROSA, og hvordan vi kan sikre, at medlemmerne oplever et mangeårigt medlemskab som relevant.

Medlemsundersøgelsen vil – i samspil med de mange andre indsigter – danne grundlag for nye initiativer i 2025 og frem samt spille en afgørende rolle i PROSA's nye kommunikationsstrategi, der vil gælde for 2024-2026.

Den strategiske udvikling og analyse har været baseret på identitets-, segmenterings- og churnanalyser. Indsigterne herfra er blandt andet blevet brugt til at fastlægge

PROSA's nye kernefortælling samt primære målgrupper.

På baggrund af de nye medlemsindsigter har PROSA besluttet at satse på især på to yngre målgrupper, når det gælder medlemsvækst. Det skyldes, at vi har stor succes med at hverve medlemmer blandt de 26-30-årige, men kæmper med at fastholde dem – potentialet er altså stort. Målgrupperne er blandt andet grundlag for vores kommunikations- og marketingsarbejde, så sprog og tone målrettes vores primære segmenter, og så de unge målgrupper tydeligt oplever "value for money", når de møder PROSA.

Foto: Magnus Møller

Hvorfor siger medlemmerne farvel til PROSA?

"Hvorfor har du meldt dig ud af PROSA?" Det var spørgsmålet, da vi i efteråret 2023 satte gang i et projekt, hvor vi ringede til tidligere PROSA-medlemmer, der havde valgt at melde sig ud af fagforbundet. Målet var at blive klogere på, hvorfor nogle medlemmer vælger at forlade os – og håbet var, at et opkald kunne få nogle af dem til at ændre mening og forblive PROSA-medlemmer.

Den sidste del lykkedes desværre ikke, men projektet gav os dyrebar læring om udmeldelser. Typisk svarede medlemmerne, at de havde været godt tilfredse med PROSA, men at de 1) forlod faget og derfor naturligt også sagde farvel til PROSA, 2) var blevet ansat på en overenskomst hos en anden fagforening, eller 3) at økonomien var presset, og at kontingentet til et fagforbund derfor blev sparet væk.

PROSA's churnanalyse har også givet os værdifuldt indsigt i, hvornår medlemmerne typisk forlader PROSA. Den største churn (udmeldelse) sker typisk i de tidlige år i it-karrieren, og derfor arbejder vi med en række initiativer, der skal sikre, at vi holder fast i de unge it-folk, når de er færdige på studiet og bevæger sig ind på arbejdsmarkedet.

PROSA i nye klæder

PROSA står overfor et hamskifte, da vi får en ny visuel identitet, som er udviklet med afsæt i it-faget, og som skal give os mere kant og gøre os mere synlige ude hos de potentielle medlemmer. Den nye visuelle identitet, der indføres gradvis i løbet af 2025, indebærer, at PROSA får nyt logo og ny farve-

palette, og tiltaget skal være med til at bringe os tættere på målet om 20.000 medlemmer.

Delegeretforsamlingen skal desuden beslutte, om PROSA skal have et nyt slogan (payoff). Hvis det bliver et 'ja', vil vores slogan blive ændret fra "Forbundet af It-professionelle" til "Din IT-fagforening".

De visuelle forandringer bliver fulgt op online, hvor vi også er gået i gang med digital hvervning, har styrket vores tilstedeværelse markant på sociale medier, etableret et nyt job-site og arbejder på en ny og forbedret hjemmeside.

Organisering på arbejdspladserne

Hvis PROSA skal stå stærkt blandt de it-professionelle, er det afgørende, at vi får en øget organisering ude på arbejdspladserne. Det er en hård kamp, da konkurrencen er intens, og da PROSA har relativt få overenskomster, har vi heller ikke mange tillidsrepræsentanter. Vi arbejder løbende på at styrke organiseringen, og det lykkedes i 2023 at komme med i yderligere to overenskomster, så vi nu er oppe på 11 overenskomster alt i alt.

Vi har derudover opdateret vores tillidsrepræsentantuddannelse, så den består af tre moduler. Ansættelsesret, forhandling og andre klassiske TR-discipliner er naturligvis fortsat en del af uddannelsen, men organisering er nu også en væsentlig og bærende del af forløbet. Forventningen er, at det vil styrke PROSA's aftryk ude på arbejdspladserne.

PROSA har også sat fokus på vilkårene i den danske spilbranche, som i mange år har været præget af junglelov, pressede lønninger og udbrændte og stressede ansatte. Sammen med HK Privat, DM og FAF har PROSA lanceret et website –

gameworkers.dk – som skal hjælpe ansatte i spilbranchen til viden om løn og arbejdsforhold, og vi har stiftet en brancheklub for spilområdet, som forhåbentlig kan styrke organiseringen i branchen.

PROSA styrker arbejdet med it-studerende

PROSA's fremtid ligger hos de unge, og derfor har vi de seneste år styrket vores indsats, som er målrettet de it-studerende. Vi har aktiviteter lokalt ude på studiestederne, og vi støtter de unge med både faglige og sociale arrangementer. Vi afholder også events på tværs af landet, og PROSA inviterer hvert år studerende og unge it-folk til et weekendarrangement fyldt med tech-workshops og fælles nørderi. PROSA har desuden støttet og deltaget i IT Day, som er en karrieremesse for it-dimittender og øvrige it-folk, der afholdes i Odense, Aalborg og København.

De seneste år har vi oprustet arbejdet på studiestederne. Indsatsen er i dag primært båret af vores organisering i København, Odense, Aarhus og Aalborg og vil i 2025 også suppleres af en markant øget digital hvervning. Der er hård konkurrence om de unges gunst blandt fagforeningerne, men vores ambition er, at PROSA skal være de it-studerendes førstevalg, og at vi dermed kan øge antallet af studerende-medlemmer – som vi naturligvis skal arbejde hårdt på at fastholde som betalende medlemmer, når de er færdige på studiet og skal ud på arbejdsmarkedet.

Flere og flere deltager i onlinekurser

PROSA har et stærkt og bredt udbud af kurser, og vi oplever en stor interesse blandt medlemmerne.

Alle kurser er gratis for vores medlemmer, og vi skiller os dermed ud fra mange af de andre fagforeninger, som kræver betaling for deres kurser. I højsæsonerne (forår og efterår) har vi typisk 2-4 webinarer eller fysiske kurser hver uge.

Coronakrisen medførte, at vi omstillede kursusindsatsen, så vi kunne tilbyde onlinekurser. Selvom det er dejligt, at vi igen kan afholde fysiske kurser og arrangementer, har vi også holdt fast i onlinekurserne, da vi kan se en stor efterspørgsel blandt medlemmerne. Onlinekurserne betyder, at flere medlemmer på tværs af hele landet har mulighed for at deltage i kurserne. Der er også flere yngre medlemmer, som nu gør brug af vores kursustilbud, da det er lettere at presse et webinar ind i en travl hverdag, end hvis man skal deltage i et fysisk event i PROSA's lokaler i København, Odense eller Aarhus.

PROSA har også styrket kursusområdet med flere højniveau-kurser, engelsksprogede kurser, fokus på kvindelige oplægsholdere samt nye trends i faget, der gør vores kursusudbud endnu skarpere.

Den økonomiske udvikling i PROSA

PROSA er en velkonsolideret forening, og vi står på et stærkt økonomisk fundament – men når det er sagt, kan vi også mærke et pres på økonomien.

PROSA taber ikke medlemmer, men vi får færre nye medlemmer, end vi havde regnet med, og derfor er vores budgetter mere pressede, end vi havde håbet på. Samtidig har vi de seneste år oplevet en høj inflation og stigende priser, hvilket naturligt også kan mærkes i PROSA's kasse.

I de gode år opbyggede PROSA en fornuftig økonomisk base, og vores økonomi er derfor ikke i store problemer på nuværende tidspunkt. Hvis udviklingen går den gale vej, betyder vores stærke fundament, at vi har tid og mulighed for at rette op på tingene og lave de nødvendige prioriteringer, inden situationen går helt skævt.

30-timers arbejdsuge

Livet er meget mere end karriere og arbejde, og i PROSA kæmper vi for en kortere arbejdsuge. Vi er gået forrest i kampen for en 30-timers arbejdsuge, og i 2023 kunne PROSA sammen med virksomheden Te-trabit præsentere Danmarks første overenskomst, hvor de ansatte kun arbejder 30 timer om ugen, men får fuld løn.

PROSA er engageret i debatten om nedsat arbejdstid på mange forskellige planer. Vi deltager i relevante konferencer og debatarangementer, diskuterer emnet med politikere på Christiansborg og samarbejder med vigtige aktører som Pernille Gaarde og Rune Bastrup, der har markeret sig på området. PROSA har også været med til at etablere et tværfagligt netværk, som har fokus på at udbrede diskussionen om nedsat arbejdstid. Netværket tæller blandt andre også TL, HK, 3F, BUPL og DM.

Mere barsel til fædre

Øremærket barsel er ifølge PROSA med til at støtte ligestillingen, og derfor var det en sejr, da den øremærkede barsel blev indført i 2022. Vi kan se, at flere fædre i dag tager barsel, og det er både positivt for den enkelte far, for barnet og for samfundet. Vi kan dog desværre også se, at den samlede barsel er blevet kortere end før lovændrin-

gen, og det skal der naturligvis rettes op på.

Overordnet er udviklingen med den øremærkede barsel positiv, og det er glædeligt, at der i dag er flere PROSA-medlemmer, der nu får mulighed for at gå på barsel. Synet på barsel rykker sig i disse år, og det betyder, at det ikke længere er helt så ilde set ude på arbejdspladserne, at mænd tager deres del af barslen. Det er et stort skridt i den rigtige retning, og PROSA vil fortsat arbejde for at forbedre barselsvilkårene yderligere.

De offentlige overenskomstforhandlinger

I 2024 faldt en ny toårig overenskomst for ansatte i staten på plads. PROSA kæmpede sammen med centralorganisationen CO10 for bedre vilkår og lønstigninger, og overenskomsttaftalen endte med samlet stigning på 9,08 pct. Stigningen dækker både generelle lønstigninger og et ekstra løft af pensionen, og den er fordelt over 2024 og 2025.

Samarbejde med FH og andre fagforeninger

Tech og digitalisering vækster markant i disse år, og det betyder, at flere og flere fagforeninger satser på it-området og de it-professionelle.

Hos PROSA har vi erkendt, at det er afgørende, at vi samarbejder på tværs. Hvis vi skal styrke it-området til gavn for alle, er vi nødt til at gøre det i fællesskab i stedet for at gå i hver vores retning. PROSA arbejder derfor tæt sammen med HK, DM, Finansforbundet og Forsikringsforbundet, og vi forsøger at lave mere bindende aftaler, der gælder alle foreningernes medlemmer.

Foto: Magnus Møller

PROSA har også fokus på at styrke sit aftryk i FH. Vi har gode erfaringer med at få indflydelse via forskellige udvalg, men det står desværre også klart, at det er svært at være en lille organisation i en stor hovedorganisation, og vi arbejder fortsat på at finde den rigtige formel, så PROSA's stemme bliver hørt i alle diskussioner.

I FH arbejder man også på at rykke ved den skæve balance mellem små og store medlemsorganisationer, og et konkret projekt sigter mod at skabe et mere sammenhængende FH, hvor små og mellemstore organisationer får mere indflydelse. PROSA bakker naturligvis op om projektet og kommer med konstruktive input til arbejdet.

Et tæt samarbejde med Min A-kasse

PROSA har fortsat et stærkt samarbejde med Min A-kasse – og samarbejdet blev yderligere styrket, da PROSA's formand, Niels Bertelsen, i april 2024 blev valgt som formand for a-kassen.

Min A-kasse har – ligesom PROSA – et stort fokus på at udbrede kendskabet til a-kassen og derigennem få flere medlemmer i hus. Strategien er desuden, at de ledige medlemmer skal være ledige i så kort tid som overhovedet muligt, og derfor arbejder Min A-kasse sammen med PROSA og andre fagforeninger om at finde beskæftigelse til medlemmerne.

Danmarks første digitaliseringsminister

Efter mange års kamp var det en glædelig nyhed, da Danmark endelig fik sin første digitaliseringsminister i slutningen af 2022. PROSA har længe arbejdet for at få et it-ministerium, og det er en sejr, at vi nu har et ministerium, som kan sætte det nødvendige fokus på tech og digitalisering og kan arbejde for en koordineret indsats på området.

Det nye ministerium er også med til at skabe en afgørende platform i Folketinget, hvor vi nu har fået et stærkt it- og digitaliseringsudvalg. Dermed er ikke det længere en ubetydelig post at være it-ordfører, men det er blevet et område, som både høster anerkendelse og

Foto: Magnus Møller

respekt på kollegerne på Christiansborg, og det er afgørende, når de folkevalgte fremadrettet skal lægge linjen for det digitale Danmark.

PROSA har blandt andet sparket teknologiforståelse ind som forslag til ministeren. Teknologiforståelse skal være obligatorisk på skoleskemaet fra 3. klasse, hvis Danmark skal være et foregangsland inden for it. Det er nu blevet et valgfag, men PROSA vil presse på politisk, så faget kan blive et grundlæggende element i folkeskolen allerede fra de tidlige klassetrin.

Goddag til ChatGPT og en helt ny verden

Kunstig intelligens er blevet allemandseje. Udrulningen af ChatGPT og et væld af andre generative

AI-modeller har betydet, at det i dag langt fra kun er specialiserede it-professionelle, der taler om kunstig intelligens. De nye AI-løsninger skaber en masse spændende muligheder – men kommer også med en række udfordringer.

Hvis vi kigger på arbejdsmarkedet, har den generative AI allerede sneget sig ind i mange aspekter af vores dagligdag. Teknologien kan hjælpe den enkelte medarbejder med mange konkrete opgaver – også i it-branchen – men den kan også skabe nervøsitet, for der er en reel risiko for, at AI-løsningerne overtager nogle af de jobs, vi kender i dag.

Et andet aspekt er hele den samfundsmæssige påvirkning. Generativ AI gør det let at skabe falske bil-

leder, videoer og nyheder, så hvad kan vi stole på, når vi browser rundt på forskellige medier – og hvordan kan vi skille skidt fra kanel?

Det er for tidligt at sige, hvordan de nye AI-løsninger vil påvirke arbejdsmarkedet og resten af vores samfund på sigt, men i PROSA er vi overbeviste om, at teknologien vil sætte markante fodaftryk på den verden, vi lever i. Vi følger derfor udviklingen tæt, og vi deltager aktivt i debatten om AI og sprogmodeller.

Nej, vi vil ikke ledes af algoritmer

Algoritmeledelse. Det lyder ikke rart, vel? I dag findes der en lang række systemer og værktøjer, der kan overvåge medarbejdere og indsamle data om deres performance. Værktøjerne er i sig selv ikke et

stort problem, men hvis arbejdsgiveren begynder at overlade ledelsesbeslutninger til systemerne – så det altså er algoritmerne, der leder medarbejderne – er det alvorligt.

PROSA er gået forrest i debatten om algoritmeledelse, da vi mener, at AI-systemer ikke kan stå alene, men at der altid skal være et menneske med, når der træffes beslutninger, som har konsekvenser for en medarbejder. PROSA bidrog sammen med FH med input, da den europæiske AI-forordning skulle forhandles på plads. Det er en sejr, at der nu stilles skarpe krav til algoritmeledelse i det kommende regelsæt fra EU.

Vi skal passe på vores børns privatliv

En af PROSA's mærkesager er, at vi skal værne om vores privatliv – og det gælder naturligvis også vores digitale færden. Vi har derfor været dybt engageret i den såkaldte Chromebook-sag, hvor vores børns digitale privatliv er blevet sat over styr.

PROSA har markeret sig ved at sende bekymringsbreve til politikerne, deltaget i debatten i pressen, været til dialogmøde med Kommunernes Landsforening samt deltaget i en lukket høring på Christiansborg.

Sagen er principiel, og når flere parter foreslår at ændre lovgivningen, så råber PROSA højt. For nej, det går ikke, at vi udhuler den privatlivsbeskyttelse, vi har kæmpet så hårdt for at få, ved at lave om på vores love og regler. Vi skal i stedet kigge på andre løsninger, og PROSA's enkle forslag er kort og godt, at man laver et system, som er koblet fra Google. På den måde ender vores børns dyrebare data ikke i hænderne på den store tech-gigant.

PROSA støtter forskningen

Forskning skaber udvikling, og PROSA støtter derfor forskellige forskningsprojekter – blandt andet CUPP-projektet (Critical Understanding of Predictive Policing), der sætter fokus på politiets stigende brug og erfaringer med algoritmer, og et PhD-projekt om digitale freelancere, der kigger nærmere på dem, som sælger deres arbejdskraft på digitale platforme.

CUPP-projektet har kørt i flere år og mundede i 2024 ud i en konference på IT-Universitetet i København, hvor PROSA var medvært. Aktører fra hele verden deltog i konferencen, som var den første af sin slags, og som undersøgte, hvordan data, algoritmer og datadrevne værktøjer er en stigende del af politiets hverdag.

Projektet om de digitale freelancere bliver ført ud i livet i samarbejde med Kooperationen, HK, DJ og DM. Målet er se nærmere på, hvordan platformsarbejdere kan organisere sig kollektivt og dermed sikre deres muligheder for at eje data om deres arbejde, sikre mere transparente arbejdsvilkår og generelt forbedre livet som digital freelancer.

Foto: Magnus Møller

Redaktionsudvalgets beretning for DF-perioden 2023-2024

Efter delegeretforsamlingen i november 2022 konstituerede redaktionsudvalget sig igen med Christian A. Christensen som formand. Samtidig kunne vi præsentere vores nye redaktør, Nicolai Scharling, der startede den 3. januar 2023, men da vi også har måtte sige farvel til vores journalist, Stine Nysten, som flere gange har været stand-in for redaktør, startede perioden uden en redaktion. For at holde bladet i luften, har PROSA måttet købe denne ydelse ude i byen og sammen med kommunikationschefen, Grith Enemark, som har gjort et godt stykke arbejde med at holde bladet i luften, ind til Nicolai Scharling har kunne overtage opgaven. Den hermed ledige journaliststilling i redaktionen blev først besat den 1. oktober 2023 af Maria Broe Trustrup Hansen, som fuldender den nye redaktion.

Vi har, for at muliggøre repræsentation fra hele landet, i perioden primært holdt møderne som mix møder eller rene online møder, men også bestræbt os på mindst 2 gange årligt at samle alle deltagere på kontoret i PROSA København.

Arbejdet i udvalget er kommet ind i en god gænge med den nye redaktion, hvor der er fokus på det redaktionelle arbejde med at producere idéer og finde kilder til kommende emner, som vores dygtige

og professionelle redaktion bringer online og i PROSAbladet.

Desuden har den store opgave i perioden været at få den nye redaktion op at stå, samtidig med videreudvikling af udgivelsesformen, hen imod et mere moderne og relevant udtryk.

Vi mener, at dette vil give en større synlighed i det danske medieblende, specielt online hvor de unge befinder sig, og hvor mange etablerede familier søger deres nyheder i en travl hverdag. Samtidig har re-designet af PROSAbladet gjort det til et interessant blikfang og appellerer i højere grad til at se nærmere på det, samtidig med at det har en styrket sammenhæng med onlineformidlingen, så historierne kan leve videre online. Opdelingen i bladet tydeliggør det rene it-faglige stof fra det PROSA-relaterede stof, med håb om at appellere til bidrag fra de politiske lag i PROSA, ud over de historier som redaktionen finder blandt medlemmerne. Grundet de færre numre, har formandskabet også fået lidt mere plads.

Dette arbejde fortsætter, da teknologien på websitet endnu ikke er på omgangshøjde med behovet.

I redaktionsudvalget har vores målgruppe været godt repræsenteret. Men grundet alder og skiftende arbejdssituationer har det svinget, så balancen mellem PROSA/ØST

og PROSA/VEST samt presset på PROSA/STUD og ledige, løbende har forrykkede sig. Behovet for at supplere med medlemmer fra PROSA/STUD er derfor altid til stede.

Som vanen tro, har vi set vores kommissorium efter i sømmene og stiler næsten med det samme som sidst. Dog har vi efter erfaring i den foregående periode tilføjet nogle henvisninger og fjernet henvisningen til midtvejsmødet, der åbenbart ikke kom ud under det seneste DF, hvor dette jo blev afskaffet.

Økonomi

Det har været en udfordring at følge med i økonomien, da forbundet har skiftet økonomichef flere gange og har begrænset budget grundet forbundets økonomi. Dertil kommer indførelsen af moms på udsending af medlemsblade.

Men takket være vores dygtige redaktør har vi produceret flere artikler selv, i stedet for at købe sådanne ude i byen, samt sparet på illustrationer, samt nedsat antallet af udgivelser til otte blade om året, for i stedet at satse mere på online platforme, hvor vi i højere grad møder moderne mennesker i en travl hverdag.

Den kommende periode ser vi en yderligere udvikling hen imod udgivelser, der imødeser vores med-

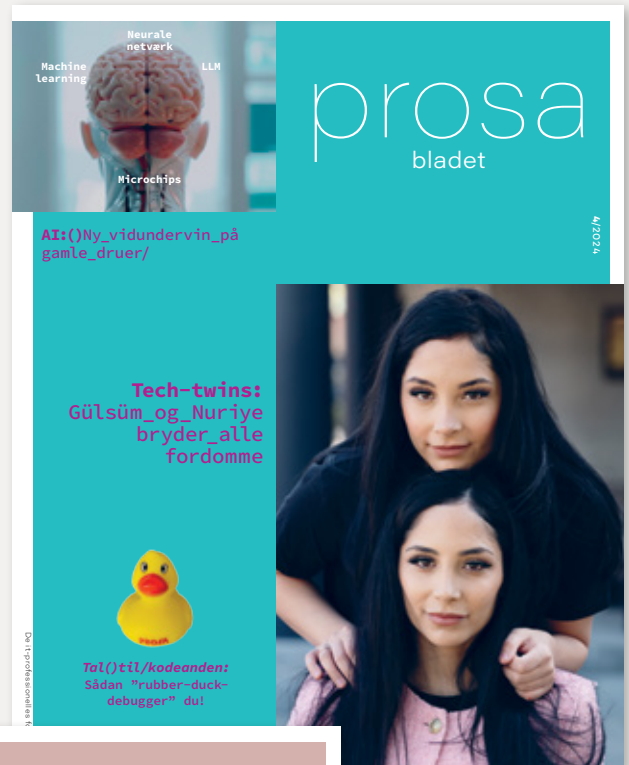

lemmers behov og interesser, også dem der forhåbentlig er kommende medlemmer, set i lyset af ønsket om et stigende medlemstal.

Vi vil derfor arbejde med udfordringerne med hjemmesiden og et fokus på nyheds e-mail samt andre online kanaler, samt mulighederne for podcast og andre moderne formidlingsmuligheder.

Politisk ser vi stadig redaktionsudvalget som en garant for en politisk uafhængig stemme, der garanterer en balanceret nyhedsstrøm til medlemmerne om både it-fagligt stof som fagforeningspolitik stof. Samtidig med at det er en uafhængig stemme for alle aktivister i PROSA.

Derfor opfordrer vi alle aktivister til at bidrage til PROSAbladet og stille op til redaktionsudvalget.

HB's forslag til arbejdsplan for PROSA 2025-2026

Vores viden og medlemmer er Danmarks centralnervesystem

For at sikre den bedst mulige interessevaretagelse er der brug for, at it-medarbejdere er forenet i en specialiseret it-fagforening. Den forening er PROSA, etableret i 1967 som Danmarks første it-fagforening. At sige vi er en fagforening, der forener it-faget, kræver, at vi organiserer bredt og har en højere organisationsgrad.

Vi vil i denne periode derfor fortsætte arbejdet mod målet om 20.000 medlemmer i 2030. I forrige periode er der allerede sket meget. Der er lagt mange politiske rammer, med kernefortælling, visuel identitet, og et mere målrettet og fokuseret hvervnings- og fastholdelsesarbejde. I dag er arbejdet og målene indarbejdet i organisationen og administrationen.

Vi skal være en fagforening, der skaber værdi for vores medlemmer, både hvad angår det at være en del af et fællesskab, som de mere konkrete økonomiske fordele.

Vores fagområde er i høj grad et meget specialiseret og videnstungt fagområde. Som alle andre fagområder med disse karakteristika er der en relativ lav overenskomstdækning. Trods dette er PROSA i den forgangne periode lykkedes med at etablere enkelte mindre overenskomster, der har været skræddersyet it-arbejdsmarkedet. En øget overenskomstdækning i vores fag kræver, at overenskomstens indhold i højere grad tilgodeser et

specialiseret og videnstungt fagområde. Det kræver, at vi analyserer, hvad der er bedst, skal vi f.eks. arbejde for at indgå landsoverenskomster, eller skal vi blive en del af eksisterende strukturer, som f.eks. CO-Industri. Vi skal derfor fortsætte arbejdet med at finde veje til en højere overenskomstdækning, om nødvendigt gennem samarbejde med andre organisationer og, hvor det giver mening, etablere dobbelt-medlemsskabsaftaler.

Vores mål er at forene it-faget i en specialiseret it-fagforening. Men it-medarbejdere er en meget forskelligartet gruppe. Skal vi samle, skal vi også være relevante for dem, vi vil samle. I dag optager vi ikke ledere, men lederskab er også en del af faget. Derfor skal vi diskutere, om vi vil optage ledere i en eller anden grad i fremtiden. Vi optager freelancere, udlændinge og neurodiverse. Det vil vi naturligvis blive ved med, og vi vil overveje, om vi skal gøre en særlig indsats her.

Vi har i mange år haft stor fokus på kvinder i it, og det skal vi fortsat have. PROSA skal arbejde for, at faget og uddannelserne er inkluderende, men vi skal også selv som forening være inkluderende. Vi vil gerne favne så mange grupper som muligt, og det kræver, at vi konstant arbejder for at være relevante for alle medlemsgrupper.

PROSAs medlemmer og deres viden er Danmarks centralnervesy-

stem. Vi er således en central del af Danmarks udvikling. Det forpligter. Vi skal derfor være åbne overfor at indgå i fællesskaber med andre og dele vores viden, som vi f.eks. gør i fagbevægelsen gennem FH, men det kan også være indenfor specifikke områder, hvor vi har noget at byde ind med. Vi indgår f.eks. i en alliance om udbredelse af teknologiforståelse i grund- og ungdomsuddannelserne.

Vi arbejder for et trygt, balanceret arbejdsliv

Vi arbejder for it-medarbejdernes trivsel. Vi har i den forgangne periode haft et fokus på 30 timers arbejdsuge, og hvorledes der kan ske en nedsættelse af arbejdstiden. Vi har også som et nybrud indgået en overenskomst med en 30-timers arbejdsuge. Vi har høstet en del viden om emnet, og det skal nu bruges til at fremsætte forslag, som kan bringe os tættere på målet.

Hjemmearbejde har altid været en del af vores fag, men som i mange andre fag oplever vi en mere systematisk udbredelse af det efter coronaen. Vi kan også konstatere, at medarbejderne kan have meget forskellige syn på det. Nogle elsker den øgede fleksibilitet i deres liv, der bidrager til, at de kan få en travl hverdag til at hænge sammen. Andre elsker den kollegiale dimension, hvor man kommer ind på arbejdspladsen og møder og sparrer med

kollegaerne. PROSA arbejder for et trygt og balanceret arbejdsliv, men det betyder ikke det samme for alle. Vi skal gøre os kloge på de forskellige behov, og vi skal favne alle i faget.

PROSA har arbejdet hårdt for de nye barselsregler for mænd og en øget ligestilling mellem kønnene. Vi er kommet langt, men vi er ikke i mål. Vi mangler, at den økonomiske støtte via barselsfonden også giver reel mulighed for, at mændene tager mere barsel. Det vil PROSA også i den kommende periode arbejde for.

En af de største udfordringer for et trygt og balanceret arbejdsliv er det psykiske arbejdsmiljø. Her skal der uddannelse til, både til personalelederen og til arbejdsmiljøorganisationen, så virksomhederne bliver bedre til at håndtere og forebygge stress. Vi skal følge udviklingen af stress og følgesygdomme på it-arbejdsmarkedet, og vi skal også øge anerkendelsen af stress og følgesygdomme som arbejdsskader. Vi skal i det hele taget i den kommende periode arbejde fokuseret med, hvorledes vi kan forbedre det psykiske arbejdsmiljø i faget og blandt vores medlemmer.

Den stærkeste måde at understøtte et trygt og balanceret arbejdsliv er, at it-medarbejderne på it-arbejdspladserne organiserer sig. Når der er et medarbejderfællesskab i virksomheden, bliver deres

Den stærkeste måde at understøtte et trygt og balanceret arbejdsliv er, at it-medarbejderne på it-arbejdspladserne organiserer sig.

stemme hørt. Vi som fagforening vil have større muligheder, når vi hjælper medlemmerne kollektivt overfor arbejdspladsen, fremfor når vi gør det individuelt. PROSA skal derfor i den kommende periode fortsat arbejde med at understøtte det organiserende arbejde på it-arbejdspladserne.

Vi elsker data og it, men holder mest af mennesker

Data og it er fantastisk, og vi elsker vores fag. Men der skal også være plads til mennesket.

It og data gør, at vi kan være på over alt, og altid. Det er på mange måder et gode, når vi selv kan vælge at være på, når det passer os.

Men med muligheden skal der også følge en ret. En ret til at sige fra, eller som det hedder i EU: "right to disconnnet" og "Fair working hours". Det kommer også til Danmark, og her skal vi arbejde for, at de kommende direktiver bliver udformet, så det netop understøtter fleksibiliteten, men samtidig giver retten til at koble fra.

Gode ledere kan blive endnu bedre af algoritmeledelse, dårlige ledere kan blive endnu dårligere. Overvågning af processer, handlinger og mennesker kan være rigtig godt. Det kan styrke sikkerheden, øge produktiviteten, give ressourceeffektivitet og meget andet. Men det kan også skabe en negativ "big brother"-oplevelse af arbejdspladsen. En arbejdsplads, hvor der bliver mindre plads til mennesket. Vi skal have styrket arbejdsmiljøreglerne og overenskomstområdet omkring algoritmeledelse og overvågning på arbejdspladserne.

Når data og it bliver så stor en del af samfundet, og der også skal være plads til mennesket, er det vigtigt at mennesket er kompetent til at forholde sig til data og it. Derfor arbejder vi for at teknologiforståelse bliver et alment dannelsesfag.

Vi kæmper for it, der respekterer vores privatliv

Der sker en støt øget digitalisering af samfundet. Det har været med til at sikre, at vi som lille land er et af

”

Vi ved hvordan it påvirker arbejdslivet, den viden skal bruges til at påvirke lovgivningsprocesser og beslutningstager. Når fremtidens it-uddannelser skal formes, skal vi være der, så uddannelserne også taler ind i de behov der er på vej på arbejdsmarkedet.

verdens rigeste med en høj levestandard, en meget veludbygget velfærdsstat, og et højt indkomstniveau. Men den konstant øgede digitalisering skaber også en udfordring med balancen mellem de goder, digitaliseringen giver samfundet og fællesskabet, og individets ret til at have et privatliv. Vi skal arbejde med at synliggøre konsekvenserne af it i hverdagen.

I dag bliver der opsamlet data om os hele tiden og overalt. Listen er alenlang: mobil, elmåler, rejsekort, billedata, sundhedsdata, skat, IOT devices etc. Noget er meget synligt, som når du f.eks. skal krydse af i en cookie. Andet er langt mere usynligt, som når du køber en bil, og den tracker en masse data om dig og din brug af bilen. En del af dataindsamlingen er gavnlig og optimerer fx vores brændstoføkonomi. Men der bliver også samlet data ind, blot fordi man kan, og nogle gange er indsamlingen ikke proportionalt med den indgriben, det giver i privatlivets fred. PROSA vil også i den kommende periode være den faglige stemme, der taler for, at der skal være proportionalitet mellem it og privatlivets fred. Vi elsker data og it, men vi skal også bevare respekten for vores privatliv.

Vi gør dig klogere og giver ny inspiration til arbejdslivet

Kompleksiteten af it øges, og det påvirker også vores fag. It-medarbejderne bliver en bredere og bredere gruppe, så vi skal hele tiden spørge os selv: hvad er it?

Kravene til PROSA om, hvorledes vi gør vores medlemmer klogere og inspirerer dem, ændres også, når vores fag udvikler sig. PROSA er ikke alene programmører, vi er også UX'er, designere, velfærdsteknologer, it-formidlere m.fl. Vi har et stort og spændende kursusudbud, som vores medlemmer er godt tilfredse med. Det skal vi udvikle, så vi er relevante for endnu flere. Vi skal også arbejde for at sikre efteruddannelsesmuligheder for medlemmerne, så vores medlemmer står stærkere på deres arbejdsplads og har mulighed for at skifte til et andet job.

Vi har så meget at bidrage med til det samfund vi er en del af. Vores viden er i mange sammenhænge helt essentiel. Også derfor skal vi i den kommende periode arbejde med at professionalisere vores interessevaretagelse overfor relevante ministerier mv. Vi ved, hvordan it påvirker arbejdslivet, den viden skal bruges til at påvirke lovgivningsprocesser og beslutningstager. Når fremtidens it-uddannelser skal formes, skal vi være der, så uddannelserne også taler ind i de behov, der er på vej på arbejdsmarkedet. Når digitaliseringsministeren skal udmønte Danmarks Digitaliseringsstrategi, skal vi bidrage med vores viden og indsigt, så vi som samfund høster gevinsterne ved it, men stadig har plads til mennesket og respekterer deres privatliv.

Forberedende møde for alle nye delegerede til delegeretforsamlingen

Vi inviterer til delegeret forberedende møde kl. 10.30-11.00 den 16. november på Best Western Hotel Fredericia, der hvor DF2024 afholdes. Det er derfor vigtigt at melde sig til i god tid.

På delegeretforsamlingen vil PROSA gerne høre, hvad du har at sige, og du får samtidig muligheden for at påvirke foreningen og dens virke. Delegeretforsamlingen er stedet, hvor du kan netværke og lære, hvordan arbejdet foregår i PROSAs politiske centrum.

På det forberedende møde vil du blive præsenteret for følgende:

- En gennemgang af de forslag, der skal behandles på delegeretforsamlingen.
- Vi løber programmet for begge dage igennem.
- Vi besvarer alle praktiske spørgsmål, du mangler svar på.

Hvis du ønsker mere information om delegeretforsamlingen eller det forberedende møde, er du velkommen til at skrive til forbundssekretær for PROSA/VEST, Henrik Jacobsen på hja@prosa.dk

Kandidat:

Niels Bertelsen

Genopstiller som formand

Foto: Jakob Boserup

PROSA: Din fagforening og din stemme i it-verdenen!

Er du it-professionel, studerende eller jobsøgende i it-branchen? Så er PROSA fagforeningen for dig! Vi arbejder hårdt for at sikre, at vores medlemmer har ordentlige forhold på arbejdsmarkedet, under studierne og ved ledighed. Men det stopper ikke der! Vi er også med til at forme fremtiden for it-faget og skabe debat om teknologiens rolle i samfundet.

Vi vil være din foretrukne fagforening og den bedste sparringspartner for arbejdsgivere, samarbejdspartnere, politikere og uddannelsesinstitutioner. Vores mål er klart: Vi vil varetage dine interesser på bedst mulig vis.

Muligheder for initiativer

Som formand for PROSA får man chancen for at sætte skub i nye initiativer, der gavner medlemmerne. Sammen med vores dygtige og engagerede medlemmer og medarbejdere har vi udviklet PROSA til en organisation, der både passer på dine interesser og bidrager med værdifuld indsigt i digitale løsninger og deres potentielle risici. Jeg vil forsat gerne bidrage til dette arbejde og stiller derfor op som formand for PROSA igen.

Aktiv medlemsdeltagelse

PROSAs styrke ligger i medlemmernes aktive deltagelse. Vi ønsker, at alle vores medlemmer skal have lyst og mulighed for at bidrage. Derfor skaber vi et miljø, hvor du kan deltage aktivt og føle dig hørt. Vi vil være det naturlige valg og talerør for it-professionelle.

Stærke fællesskaber

Coronakrisen viste os, hvor vigtigt det er med stærke fællesskaber. Sammen kan vi skabe løsninger, der virkelig gør en forskel. For at sikre dine interesser som it-professionel har vi brug for en stærk medlemsbase, der kan arbejde sammen om de bedste vilkår for dig og faget.

PROSAs historie og fremtid

I de mere end 55 år PROSA har eksisteret, har vi gennem medlemmernes faglighed og engagement opnået stor succes. Vi har ofte taget del i samfundsdebatten og stillet kritiske spørgsmål til den blinde tro på digitale løsninger som universalløsninger.

Denne indsats vil vi fortsætte de kommende år. Vi vil fortsat være en stærk stemme og samlingspunkt for it-branchen. Gennem samarbejde med andre fagforbund og interessenter, samt ved at trække på vores medlemmers og medarbejders ekspertise, vil vi forblive dem, der virkelig ved noget om faget.

PROSA er blevet en stærkere og mere konsolideret fagforening gennem årene. Vi vokser konstant og byder hele tiden nye medlemmer velkommen i vores fællesskab. Denne udvikling er jeg stolt af, og jeg ser frem til at fortsætte arbejdet som formand i den kommende periode.

Kandidat:

Curt Kjærsgaard Raavig

Genopstiller som organisatorisk næstformand

Stort politisk mod til fornyelse af PROSA

PROSA har i 2022-2024 haft en god periode med et godt samarbejde, både internt og med vores samarbejdspartnere. Hovedbestyrelsen har taget store strategiske beslutninger om medlemsvækst og PROSAs fremtid. Det har affødt masser af arbejde og følgebeslutninger i hele organisationen, ikke mindst i hovedbestyrelsen. Samarbejdet, meningsudvekslingen og modet har været stort hele vejen rundt. En stor tak for det.

Mine mærkesager

Jeg ser det som min fornemmeste opgave at sikre medlemmernes arbejdsliv. Derfor vil jeg som organisatorisk næstformand bl.a. arbejde for:

Bedre psykisk arbejdsmiljø it-branchen: PROSAs arbejde for et bedre psykiske arbejdsmiljø har båret frugt. Fremadrettet skal vi fokusere på både oplysning og uddannelse af ledere og arbejdsmiljørepræsentanter. Vi skal forstå, hvor og hvornår det går galt, så vi kan opnå bedre anerkendelse af it-medarbejdernes psykiske arbejdsskade.

Algoritmeledelse: Forkert brug af algoritmisk ledelse giver dårligt psykisk arbejdsmiljø, så kontant er min konklusion – for mennesker skal træffe beslutninger om medarbejdere. PROSA er gået forrest i debatten og har haft stor indflydelse på FH's politik på området. Nu vil jeg – i samarbejde med resten af fagbevægelsen i FH – arbejde for, at politikken bliver en del af arbejdsmiljøreglerne og overenskomsterne.

Bedre økonomi under barsel: Som repræsentant for PROSA har jeg skubbet på for bedre barselsregler, og det var

bl.a. med til at sikre en vigtig ændring af reglerne for privatansatte (it-)mænd, når de skal på barsel. Nu er der syv ugers lønrefusion til hver forældres arbejdsgiver, men vi er ikke i mål. Vi skal sikre, at mænd og kvinder i it-faget har økonomisk mulighed for fuld barsel. Bedre adgang og dækning fra barselsfondene – og hvis ikke fuld løn, så i det mindste delvist.

Et balanceret arbejdsliv: Fleksibilitet, lavere arbejdstid, hjemmearbejde og retten til at holde fri, når man har fri. Det er klare ønsker fra PROSAs medlemmer. Jeg vil kæmpe for, at vi fortsat styrker PROSAs medlemmers rettigheder til et balanceret arbejdsliv gennem lovgivning og overenskomster.

Social dumping: Udenlandsk arbejdskraft, der ikke overholder sædvanlige danske løn- og ansættelsesvilkår, risikerer at udviske de rettigheder, som PROSA og resten af fagbevægelsen har opnået for alle lønmodtagere gennem historiske sværds slag, og som er fundament for det sunde arbejdsmarked, vi i dag har i Danmark. Det skal vi ikke sætte over styr. Jeg vil derfor også i den kommende periode sikre, at vi har indsigt i, hvad der sker på netop dette område på det danske it-arbejds marked, så vi være parate til at handle.

Lovgivning og overenskomster: De to elementer er de bedste midler til at sikre medlemmernes arbejdsliv. Vi skal fortsætte med at lave egne overenskomster og søge indflydelse på de overenskomster, som PROSAs medlemmer er på.

Et større PROSA styrker it-professionelles indflydelse: Vi skal organisere flere it-medarbejdere i en it-branche i fortsat vækst. Det kræver nye tilgange.

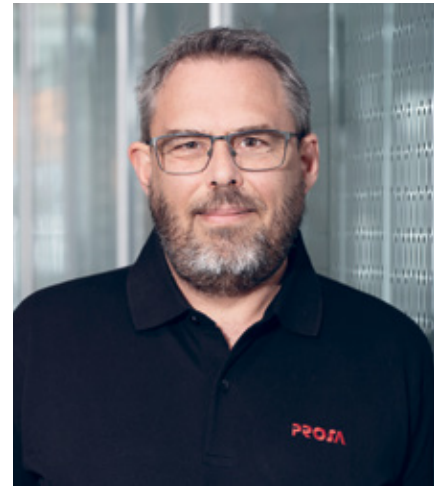

Foto: Jakob Boserup

Det kræver mod. Organisering er hårdt arbejde, og vi skal afprøve nye muligheder, der kan bidrage til og styrke organiseringen. Vi skal kommunikere vores gode arbejde, både arbejdsmarkedspolitisk og it-politisk, i en verden, hvor der mere end nogensinde før er kamp om de unges tid, gunst og penge. PROSAs profil skal skærpes, så vi appellerer til og er relevante for en større andel af it-ansatte i Danmark.

Om mig

Som organisatorisk næstformand i PROSA har jeg i den forgangne periode siddet i hovedbestyrelsen (HB), forretningsudvalget og udvalgene for individuel medlems service og arbejdsliv. Tidligere var jeg formand for PROSA/SAS og repræsenterede dem i HB. Jeg har forhandlet overenskomster og været tillidsrepræsentant (TR) i DXC. I den jeg blev forbundssekretær og næstformand, arbejdede jeg 34 år i it-branchen. Jeg er uddannet edb-assistent med overbygning på ITU. Jeg har arbejdet som programmør, it-underviser, systemadministrator og haft næsten alle it-arkitektroller. Som chefarkitekt har jeg arbejdet med enterprisearkitektur, forhandlet kontrakter og styret nogle ganske store it-projekter.

Jeg er 52 år, gift og bor i Greve. Jeg har to voksne børn, et svensk træhus, en kat og har endelig fået mig en elbil. Med min brede it- og politiske erfaring genopstiller jeg som organisatorisk næstformand.

Kandidat:

Amanda Christiansen

Genopstiller som forbundssekretær

Foto: Philip Davall

Fastholdelse og de unge i fokus

Jeg genopstiller som forbundssekretær i det vestlige, da jeg efter fire år som valgt stadig har en masse ideer til at skabe et endnu stærkere PROSA.

Jeg har nu været en del af foreningen i 6½ år med fokus på fastholdelse og vores unge medlemmer. Det arbejde ønsker jeg at fortsætte, da vi stadig har lang vej at gå for at synliggøre PROSAs værdi for de nye generationer af it-professionelle.

Det er vigtigt, at vi så tidligt som muligt viser vores nye medlemmer, hvordan PROSA kan berige deres liv - hvad end det er socialt, it-fagligt eller beskyttelse af deres rettigheder. Derfor har jeg lavet en masse tiltag med vores unge aktive, som jeg ønsker at fortsætte og bygge videre på i næste periode.

Jeg har haft fokus på:

- At hjælpe de unge og de studerende med at få politisk indflydelse i PROSA. Til DF 24 var vi rekordmange studerende deltagere. Jeg vil fortsætte med at gøre politikken i PROSA mere tilgængelig for unge mennesker.
- At tilrette de aktiviteter vi laver med de unge, så de bliver mere interessante for flere unge og mere relevante i fagforenings regi. Vi har fx haft en håndfuld unge aktivister med til Folkemøde 2023 og justeret på rammerne til STUD-træf og UNG_weekend.
- At justere på vores interne prioriteringer og arbejdsgange, så vi bruger mest mulig tid på tiltag, der er til gavn for vores medlemmer og mindre på administration.

Hvis I genvælger mig, vil jeg

fortsætte mit fokus på fastholdelse af unge/nye medlemmer gennem værdiskabende netværk og arrangementer. Jeg vil desuden fremtidigt fokusere på:

- At PROSA bliver mere nutidig og relevant for unge medlemmer. Vi skal udvikle og opdatere vores brand, navn og udseende, så også de unge it-professionelle kan se sig selv som PROSA-medlem.
- At PROSA bliver mere synlige. Vi skal være bedre til at komme ud med vores holdninger og vores kampe. Det kan vi fx gøre gennem deltagelse og afholdelse af politiske arrangementer, arbejde på at komme mere i medierne og sætte endnu mere fokus på vores sociale medier.
- Vi har så mange relevante tilbud til både unge og erfarne medlemmer. Vores juridiske afdeling opnår også rigtig mange gode resultater for vores medlemmer. Vi skal blive meget bedre til at fortælle om alle de ting vi har, og alle de ting vi gør for vores medlemmer. Det skal vi gøre på hjemmesiden, i bladet, på mails og på sociale medier.

Om mig

Jeg er 34 år og blev færdig med min uddannelse i sommeren 2019, hvor jeg skrev speciale om de etiske problemstillinger og mulige løsninger ved overvågningsteknologi i forsikringsbranchen. Jeg elsker at lære nye ting, og skal derfor i gang med at læse nogle it-sikkerhedsfag fra næste år. Jeg bor sammen med min kat Simon og min forlovede Anders i et dejligt hus lidt uden for Odense.

Kandidat:

Henrik Jacobsen

Genopstiller som forbundssekretær

**Som forbundssekretær, vil jeg arbejde for:
At medlemsfremgangsprojektet bliver en succes.**

Jeg har været forbundssekretær i PROSA i 8 år. Jeg føler stadig, jeg kan bidrage til det politiske arbejde i PROSA og vil derfor gerne genopstille som forbundssekretær.

Det nærværende lokale arbejde, samt hvervning og fastholdelse er noget, jeg vægter meget højt. Der skal være balance i relationerne, for at jeg kan fungere som forbundssekretær. Dette opnår jeg ved det nære samarbejde med VEST og ved at lave landspolitik. At have benene plantet solidt i det vestlige af Danmark giver muligheder for at dyrke lokalpolitikken og tage de erfaringer med over til landspolitikken.

Samarbejdet med PROSA/VEST er stadig en vigtig brik i mit daglige arbejde i PROSA, hvor vi udvikler innovative måder at arbejde på at få bragt vores medlemmer i fokus i det vestlige Danmark.

I den forgangne periode har mit fokus været meget på vores medlemsfremgangsprojekt, hvor jeg fik lov til at tage det politiske ledelsesansvar for arbejdet og sikre kommunikation imellem organisationen, og HB blev omdrejningspunktet for fremgang i projektet.

Hele PROSA har haft et aftryk på projektet i denne periode; fra menigt medlem til politisk ledelse og over i organisationen – alle har bidraget på en eller anden måde.

Det tværgående arbejde har fungeret fantastisk, og det har været et spæn-

dende arbejde at indsamle forslag og udvikle på det sammen med projektstyregruppen.

Igennem hele perioden har der været mange nye ting, der skulle indarbejdes, hvilket har været utrolig spændende at bringe ind i HB, hvor mange nye elementer er blevet behandlet og godkendt løbende i perioden.

Jeg vil gerne arbejde endnu mere med at være nærværende for vores medlemmer og være med til at sikre, at der er værdi i at være medlem af PROSA. Både kollektivt og individuelt skal det være helt tydeligt, at et medlemskab af PROSA er det stærkeste for en, der arbejder i it-branchen og som vil sikre sin faglighed.

Om mig

Jeg er netop fyldt 40 i år.

Har to sønner sammen med Vibe.

Jeg er uddannet datamatiker.

7 år i faget før jeg kom ind i PROSA.

19 års medlemskab af PROSA.

Opstiller til femte periode som forbundssekretær.

Foto: Jakob Boserup

Kandidat:

Mirza Cirkinagic

Genopstiller som forbundssekretær

Hvem er jeg, og hvad har jeg lavet, siden jeg blev valgt sidst?

Jeg har været PROSA-medlem siden 2019, hvor jeg også blev stemt ind som ordinært bestyrelsesmedlem i PROSA/ØST. Siden har jeg siddet i ØST bestyrelsen som ordinært bestyrelsesmedlem, HB-repræsentant, og jeg har også været aktiv i PROSA/UNG. Jeg blev stemt ind som forbundssekretær i 2022.

Jeg er tidligere it-projekt manager for et rejsebureau, hvor jeg både har siddet med salg, produktansvar, user support og systemudvikling. Her har jeg også ageret arbejdsmiljørepræsentant. Jeg er autodidakt indenfor it og har rodet med både hardware og software, siden jeg kunne gå.

- Min første periode som forbundssekretær har kastet mig ud i mange spændende opgaver for PROSA. I min første periode har jeg fokuseret meget på den personlige kontakt med vores medlemmer samt repræsentation af PROSA ved relevante events, messer og konferencer. I mit virke som forbundssekretær har jeg repræsenteret PROSA ved 30+ events såsom; Copenhagen Developers Festival, Computerworld Cloud Festival, DKNOG, Coding Pirates, Nordic Game Jam, Cyberskills, Kultur natten og mange flere. Jeg har bestræbt mig på, at PROSA blev opfattet som en fagforening, der er tæt på dens medlemmer, og som er til stede, der hvor medlemmerne er.
- Jeg har også sørget for, at PROSA har adgang til og bruger de selvsamme værktøjer, som vores medlemmer bliver påvirket af i form af ChatGPT og MidJourney, så vi kan være bedre bevidste om både fordelene og ulemperne.
- Jeg har yderligere haft ansvaret for 30-timers arbejdsuge som politisk mærkesag. Her har jeg blandet mig i debatten via mange forskellige ka-

naler og har været med til at starte et tværfagligt netværk op, som arbejder målrettet med at få 30-timers arbejdsuge til at være en mærkesag for fagforeningerne.

Hvad betyder PROSA for mig?

PROSA for mig betyder kvalitet, fællesskab og demokrati. Alle de værdier jeg vægter højest, finder jeg i PROSA. Vi er en fagforening, der er til for medlemmerne. Jeg er også ekstremt stolt af at være medlem af en fagforening, der går forrest og har stærke holdninger til alt fra social dumping til det it-sikkerhedspolitiske område. Fra privacy by design til overenskomstarbejdet. Det er præcis sådan en fagforening, jeg gerne vil yde mere for, og det er præcis sådan en fagforening, flere mennesker skal høre om og kende til!

Politiske mærkesager

Som forbundssekretær for PROSA vil mit primære fokus være at arbejde loyalt for de handlingsplaner, der bliver besluttet i fællesskab. Samtidig er der nogle områder, som jeg personligt brænder ekstra for, og som jeg vil elske at have mulighed for at arbejde med:

- En mere personlig medlemsservice, hvor vores medlemmer er mere i fokus. Jeg ønsker en mere regulær kontakt med medlemmerne, så man altid har fingeren på pulsen om, hvad medlemmerne har brug for. Vores medlemmer fortjener den bedste service, vi kan give dem.
- En mere struktureret og databetonet tilgang til medlemshvervning, så vi kan se, hvor meget vores indsats forskellige steder betyder for medlemsvækst.
- Kollektiv organisering og overenskomster på flere arbejdspladser, bl.a. inden for spilområdet, som jeg selv er meget passioneret omkring. Vi skal ind al-

Foto: Jakob Boserup

lerede ved virksomhedsopstart og lave skræddersyede overenskomster, som kan følge virksomheden igennem dens levetid.

- Sikring af flere nye ildsjæle i PROSAs bestyrelser og udvalg, hvor vi samtidig får overleveret PROSAs erfaringer til en yngre generation.
- Opdatering og fornyelse af PROSA, så vi bliver mere digitale, hvor det digitale spiller sammen med PROSAs ideer og holdninger til samfund og demokrati
- Et expat-venligt og imødekommende PROSA. En engelsk version af vores hjemmeside og mere dobbeltsproget materiale. Vi skal tage mere hensyn til vores expat-medlemmer, så de også kan være med i de politiske processer, vi sætter ære i.

Hvis jeg bliver genvalgt, vil jeg også meget gerne fortsætte med at deltage i både overenskomst- og ITS-udvalget (IT & Samfund).

Om mig

Jeg kan til tider blive beskrevet som en omvandrende modsigelse, idet jeg er en ekstrovert introvert. Jeg elsker at møde mennesker og snakke med dem og introducere dem for fagforeningernes verden. Jeg elsker også at sætte mig et stille sted og fordybe mig i et emne og nørde det i flere timer. Når jeg ikke er på arbejde, så nørder jeg enten it, teknologi og gadgets eller gaming. Jeg har også to dejlige børn, som så småt er begyndt at interessere sig for teknologi, og jeg er gået i gang med at lave en plan for, hvordan jeg introducerer dem for det!

Kandidat:

Michael Holm

Opstiller som forbundssekretær

Foto: Anders Fjeldberg

Jeg opstiller som forbundssekretær for at understøtte PROSA/Offentlig.

Jeg har arbejdet på Københavns Universitet i it-afdelingen i 23 år, de sidste mange år som Change og Problem Manager. Her har jeg i næsten alle årene været TR og i en periode fælles TR og arbejdsmiljørepræsentant.

Dette har givet mig lyst til at beskæftige mig med fagforenings arbejde på en ny måde og ser her forbundssekretærstillingen, som et rigtig spændende job. Og det giver mulighed for forsat at støtte op om PROSAs store arbejde, specielt indenfor det offentlige, men også på de større linjer.

Jeg har et stort ønske om, at PROSA skal forblive relevant gennem de mange næste år, så vi kan få nye unge mennesker ind i fagforeningen. Der er et stort arbejde, der skal laves i den rolle, som lægger grunden for, at mange andre ting kan ske i PROSA.

Jeg ses normalt som en person, der er god til at samarbejde, systematisk, god til at overskue mange opgaver, prioritere i disse og følge dem til dørs. Jeg har gennem mange år stor forhandlingserfaring og viden om konflikthåndtering.

Har 30 års erfaring med bestyrelsesarbejde i foreningslivet, både som forperson og kasserer.

Personligt har jeg, ligesom nok de fleste andre TR'er, altid kæmpet for de mennesker, der ikke selv er gode til at løfte stemmen, at der er stor lighed og retfærdighed i det daglige på en arbejdsplads.

Jeg tænker som forbundssekretær at bruge tid på at støtte de lokale tillidsrepræsentanter, hvorfor har nogen arbejdspladser stor organiseringsgrad og andre en lav? Hvordan kan PROSA hjælpe her?

Om mig

Jeg er 58 år, med 4 store børn, der alle er flyttet hjemmefra, og der er allerede 8 børnebørn. Bor i eget hus i Bagsværd med stor have.

I fritiden underviser jeg i Aikido, som jeg har beskæftiget mig med i 36 år. Uddannet inden for Handel og Kontor, og er selv lært inden for it og har certificeringer på ITIL og PRINCE2.

Regnskab 2022

	Budget 2022 1.000 kr.	Regnskab 2022 1.000 kr.
INDTÆGTER		
Kontingenter	46.738	46.004
Renter og gebyrer	625	-63
Note 1 Andre indtægter	2.350	2.598
Indtægter i alt	49.713	48.539
UDGIFTER - FORMÅL		
A Tilskud lokalafdelinger	150	36
B Løn- og arbejdsforhold	130	102
C Arbejds miljø	59	10
D Faglig uddannelse	249	107
E IMS-området	888	876
E Juridisk fond	-458	-356
F Hvervning og fastholdelse	1.296	1.019
G Information	2.141	2.182
H IT-Samfund	357	11
I Uddannelse	101	88
J Aktiviteter	650	637
L A-kasse	0	0
M Organisation	2.150	2.210
O Overenskomst	102	12
P Struktur og vedtægter	0	63
Q It-projekter	50	236
R Administration	9.764	9.746
S Budget og økonomi	211	299
T Politisk ledelse	550	512
U Andet	195	178
V Løn- og lønomsparinger	32.102	31.436
Udgifter i alt	50.687	49.404
Ordinært resultat	-974	-865
Ekstraordinære poster	6	224
Periodens resultat	-968	-641

Note 1

Andre indtægter	Regnskab 2022
Adm. honorar MIA	1.320
Adm. honorar konfliktfond	90
Tilskud lokalafdelinger	889
Overført fra projektpuljer	299
I alt	2.598

Regnskab 2023

	Budget 2023 1.000 kr.	Regnskab 2023 1.000 kr.
INDTÆGTER		
Kontingenter	47.154	45.674
Renter og gebyrer	150	-94
Note 1 Andre indtægter	2.690	2.508
Indtægter i alt	49.994	48.088
UDGIFTER - FORMÅL		
A Tilskud lokalafdelinger	150	40
B Løn- og arbejdsforhold	124	92
C Arbejds miljø	54	12
D Faglig uddannelse	196	177
E IMS-området	700	704
E Juridisk fond	-400	-428
F Hvervning og fastholdelse	1.736	1.900
G Information	2.496	1.781
H IT-Samfund	360	401
I Uddannelse	69	100
J Aktiviteter	650	661
L A-kasse	0	0
M Organisation	2.263	2.301
O Overenskomst	30	12
P Struktur og vedtægter	0	0
Q It-projekter	252	211
R Administration	9.834	9.100
S Budget og økonomi	271	402
T Politisk ledelse	334	161
U Andet	120	0
V Lønombkostninger	32.613	31.431
Udgifter i alt	51.852	49.058
Ordinært resultat	-1.858	-970
Ekstraordinære poster	6	-50
Periodens resultat	-1.852	-1.020

Note 1

Andre indtægter	Regnskab 2023
Adm. honorar MIA	1.158
Adm. honorar konfliktfond	100
Tilskud lokalafdelinger	1.250
I alt	2.508

Balance 31. december 2022 og 31. december 2023

AKTIVER	31.12.2022	31.12.2023
Omsætningaktiver		
Likvider	10.141.136	7.920.426
Diverse debitorer	235.083	247.916
Forudbetalte omkostninger	135.292	330.573
Værdipapirer	7.342.173	7.989.172
	17.853.684	16.488.087
Anlægsaktiver		
Deposita	399.781	418.574
Inventar	235.800	291.231
It-anskaffelser	87.414	166.021
PROSA's inv. i ejendomme	23.871.877	27.113.266
	24.594.872	27.989.092
Aktiver i alt	42.448.556	44.477.179
PASSIVER		
Mellemregninger og skyldige poster		
Mellemregning lokalafdelinger	6.612.465	5.172.721
Diverse kreditorer (Inkl. medlemskreditorer)	-107.724	3.583.655
Mellemregning ejendomme	-1.298.318	-1.306.175
Mellemregning konfliktfond	3.387.238	4.479.280
Skyldige feriepenge	2.462.094	1.332.802
I alt	11.055.755	13.262.283
Hensættelser		
Hensættelse til kasseansvar	26.182	26.182
Hensættelse personalekurser	2.498	2.498
Hensat fagliges uddannelsesfond	591.461	543.854
Hensat til projekter	3.362.512	3.107.299
Hensat It-projekter	2.711.819	2.599.983
Hensat afdækning af investering	2.000.000	2.000.000
Hensat konjunkturudligningsfond	5.000.000	5.000.000
Hensat advokatfond	2.364.965	2.377.176
Hensat til garantifond	350.000	350.000
Hensættelse personale ok-fond	0	200.000
Diverse hensættelser	0	1.044.860
Hensættelse i alt	16.409.437	17.251.852
Egenkapital		
Egenkapital	15.311.430	14.023.856
Reserve for urealiseret kursreguleringer	312.509	959.508
Årets resultat	-640.575	-1.020.320
Egenkapital alt	14.983.364	13.963.044
Hensættelser og egenkapital i alt	31.392.801	31.214.896
Passiver i alt	42.448.556	44.477.179

Forslag til DF2024

I dette tillæg er ikke alle forslag til DF2024 medtaget. Øvrige forslag lægges løbende op og kan ses på prosa.dk/df2024

Emne: Valg – forslag: 20.01.

Valg af formand

Navn	Afdeling	
Niels Bertelsen	ØST	Genopstiller

Emne: Valg – forslag: 21.01.

Valg af organisatorisk næstformand

Navn	Afdeling	
Curt Kjærsgaard Raavig	SAX	Genopstiller

Emne: Valg – forslag: 13.01.

Fastsættelse af antal og placering af forbundssekretærer

Forslag fra HB: Antallet af forbundssekretærer sættes til 4 personer:

2 vest for Storebælt: 1 placeret i Odense og 1 placeret i Aarhus. Samt 2 øst for Storebælt placeret i København.

Emne: Valg – forslag: 22.01.

Valg af forbundssekretærer:

Navn	Afdeling	
Amanda Christiansen	VEST	Genopstiller
Henrik Jacobsen	VEST	Genopstiller
Mirza Cirkinagic	ØST	Genopstiller
Michael Holm	Offentlig	Opstiller

Emne: Valg – forslag: 23.01.

Valg til politisk næstformand

Navn	Afdeling	
Jan Irgens	Offentlig	Genopstiller

Emne: Valg – forslag: 24.01.

Valg til hovedkasserer

Navn	Afdeling	
Morten Hastrup Geil	ØST	Genopstiller

Emne: Valg – forslag: 25.01

Antallet af HB-medlemmer

fastlægges i vedtægternes § 12, stk. 1 og 2, således

Stk. 1. Hovedbestyrelsen består af formand, organisatorisk næstformand og politisk næstformand, hovedkassereren, medlemmerne

valgt i lokalafdelingerne, jf. stk. 2, samt et antal medlemmer valgt på delegeretforsamlingen, således at antallet af delegeretforsamlingsvalgte inkl. formand, næstformænd og hovedkasserer svarer til antallet af lokalafdelinger.

Stk. 2. Antallet af hovedbestyrelsesmedlemmer skal dog mindst være 15, og såfremt antallet efter stk. 1 er mindre end 15, øges antallet af delegeretforsamlingsvalgte, således at minimumstallet nås.

PROSA har for tiden fem lokalafdelinger. Der skal derfor vælges seks medlemmer ud over formand, organisatorisk næstformand, politisk næstformand og hovedkasserer.

Navn	Afdeling	
Frederik Hertzum	VEST	Genopstiller
Mikael Kure	SAX	Genopstiller
Steen Thomassen	ØST	Genopstiller

Emne: Valg – forslag 26.01.

HB-suppleanter

Pt. ingen kandidater.

Emne: Valg – forslag 27.01.

Redaktionsudvalg

Der vælges fire-fem medlemmer til redaktionsudvalget

Christian Arne Christensen	Genopstiller
----------------------------	--------------

Emne: Valg – forslag: 28.01

Valgte revisorer

Der vælges to revisorer

Torben Schou Jensen	Genopstiller
Carsten Jensen	Genopstiller

Emne: Valg – forslag 29.01.

Suppleanter til revisorer

Der vælges to suppleanter til revisorerne

Pt. ingen kandidater.

Oversigt over forslag til PROSAs ordinære delegeretforsamling

Alle dokumenter vil kunne ses på clouden via et link, som de delegerede får tilsendt.

Delegeretforsamlingen starter lørdag 16. november

kl. 12.00 med indskrivning fra kl. 10:00. Intro for nydelegerede er kl. 10.30-11.00 og formøder kl. 11.00-12.00. Vi slutter søndag 17. november senest kl. 17.00.

Dette tillæg i PROSAbladet nr. 6 er udsendt til medlemmerne i uge 39, 2024. Alt materiale lægges løbende på prosa.dk/DF2024 og i clouden.

- 01. VALG AF DIRIGENTER**
  - 01.01** Forslag til dirigenter på DF2024, fra HB (Hovedbestyrelsen).
- 02. VALG AF SEKRETÆRER**
  - 02.01** Forslag til sekretærer for DF2024, fra HB.
- 03. FASTLÆGGELSE AF FORRETNINGSORDEN, DAGSORDEN OG TIDSPLAN**
  - 03.01** Forslag til forretningsorden.
  - 03.02** Forslag til tidsplan.
- 04. VALG AF DF-UDVALG**
  - 04.01** Valgudvalg.
  - 04.02** Økonomiudvalg.
- 05. BERETNING FRA HB HERUNDER VEDR. KONFLIKTFONDEN OG ADVOKATFONDEN**
  - 05.01** Beretning for 2023-2024, fra HB.
- 06. BERETNING FRA UDVALG NEDSAT AF DELEGERETFORSAMLINGEN**
  - 06.01** Beretning fra Redaktionsudvalget
- 07. FREMLÆGGELSE OG GODKENDELSE AF REGNSKAB FOR 2022 OG 2023**
  - 07.01** Regnskab for PROSA, og bemærkninger til årsregnskaber for 2022 og 2023, fra Hovedkassereren.
  - 07.02** Valgte revisorerers beretning 2022 og 2023.
  - 07.03** Statsautoriserede revisorerers protokoller.
- 08. FREMLÆGGELSE OG GODKENDELSE AF PROSABLADETS REGNSKAB 2022 OG 2023**
  - 08.01** Regnskab for PROSAbladet, fra HB.
- 09. FREMLÆGGELSE OG GODKENDELSE AF KONFLIKTFONDENS REGNSKAB FOR 2022 OG 2023**
  - 09.01** Regnskab for Konfliktfonden, fra HB.
- 10. FREMLÆGGELSE AF ADVOKATFONDENS REGNSKAB**
  - 10.01** Regnskab for Advokatfonden, fra HB.
- 11. BEHANDLING AF OG AFSTEMNING OM INDKOMNE FORSLAG**
  - 11.01** Forslag om ændring af § 1, stk. 1, fra HB, vedr. PROSAs navn.
  - 11.02** Forslag om § 1, nyt stk. 2, fra HB, vedr. midlertidige slogans. Hvis forslaget vedtages, ændres nuværende stk. 2 til stk. 3.
  - 11.03** Forslag om ændring af § 3, stk. 1, fra HB, vedr. medlemskab.
  - 11.04** Forslag om § 15, nyt stk. 4, fra PROSA/ØST, vedr. ekstern repræsentation.
  - 11.05** Forslag om ændring af § 18, stk. 2, fra HB, vedr. antal delegerede.
  - 11.06** Forslag om tilføjelse til § 22, stk. 4, fra HB, vedr. kontingent for studerende.
  - 11.07** Forslag om ændring af § 22, stk. 5 fra HB, vedr. dispensation fra kontingentreglerne.
  - 11.08** Forslag om tilføjelse til § 22, stk. 6, fra HB, vedr. indmeldelse af ledige.
  - 11.09** Forslag om afskaffelse af § 22, stk. 7, fra HB, vedrørende kontingent for studerende.
  - 11.10** Forslag om § 22, nyt stk. 7, fra HB, vedr. dobbelt fagligt medlemskab.
  - 11.11** Forslag om ændring af § 26A, fra HB, vedr. præcisering af tekst om udmeldelse.
  - 11.12** Forslag om nedsættelse af bladudvalg, fra HB.

- 12. FREMLÆGGELSE OG BEHANDLING AF HB'S FORSLAG TIL ARBEJDSPLAN**
  - 12.01** PROSAs Arbejdsplan 2025-2026, fra HB.
  - 12.02** Forslag om ændring af PROSAs Arbejdsplan 2025-2026, fra PROSA/ØST og VEST
- 13. FASTLÆGGELSE AF ANTAL OG PLACERING AF FORBUNDSSEKRETÆRER**
  - 13.01** Fastlæggelse af antallet og placering af forbundssekretærer.
- 14. FASTLÆGGELSE AF KONFLIKTFONDSBIDRAG**
  - 14.01** Forslag til Konfliktfondsbidrag for 2025-26, fra HB.
- 15. FASTLÆGGELSE AF BIDRAG TIL ADVOKATFOND**
  - 15.01** Forslag til Advokatfondsbidrag for 2025-26, fra HB.
- 16. FASTLÆGGELSE AF RETNINGSLINJER FOR ANBRINGELSE AF KONFLIKTFONDENS MIDLER**
  - 16.01** Anbringelse af Konfliktfondens midler, fra HB.
- 17. FASTLÆGGELSE AF RETNINGSLINJER FOR ANBRINGELSE AF ADVOKATFONDENS MIDLER**
  - 17.01** Anbringelse af Advokatfondens midler, fra HB.
- 18. NEDSÆTTELSE AF UDVALG**
  - 18.01** Redaktionsudvalgets kommissorium forelægges, fra Redaktionsudvalget.
- 19. FASTLAGGELSE AF BUDGET, KONTINGENT FOR FØRSTE ÅR SAMT PRINCIPPER FOR BUDGET OG KONTINGENT FOR ANDET ÅR**
  - 19.01** Forslag til budget for 2025, fra HB.
  - 19.02** Forslag til kontingent for 2025, fra HB.
  - 19.03** Forslag til principper for kontingentfastsættelse og budget i 2026, fra HB.
- 20. VALG AF FORBUNDSFORMAND**
  - 20.01** Kandidatliste til valg af Forbundsformand.
- 21. VALG AF ORGANISATORISK NÆSTFORMAND**
  - 21.01** Kandidatliste til valg af organisatorisk næstformand.
- 22. VALG AF FORBUNDSSEKRETÆRER**
  - 22.01** Kandidatliste til valg af forbundssekretærer.
- 23. VALG AF POLITISK NÆSTFORMAND**
  - 23.01** Kandidatliste til valg af politisk næstformand.
- 24. VALG AF HOVEDKASSERER**
  - 24.01** Kandidatliste til valg af hovedkasserer.
- 25. VALG AF ET ANTAL MEDLEMMER TIL HB**
  - 25.01** Kandidatliste til valg af HB.
- 26. VALG WAF SUPPLEANTER TIL HB**
  - 26.01** Kandidatliste til valg af suppleanter til HB.
- 27. VALG AF REDAKTIONSUDBALG**
  - 27.01** Kandidatliste til valg af Redaktionsudvalg.
- 28. VALG AF REVISORER**
  - 28.01** Kandidatliste til valg af revisorer.
- 29. VALG AF REVISORSUPPLEANTER**
  - 29.01** Kandidatliste til valg af revisorsuppleanter.
- 30. EVENTUELT**

Indkaldelse til PROSAs ordinære delegeretforsamling 2024

Lørdag den 16. november til søndag den 17. november 2024
på Best Western Plus Hotel Fredericia, Vestre Ringvej 96, 7000 Fredericia

Dagsorden for delegeretforsamlingen ifølge vedtægternes § 7.

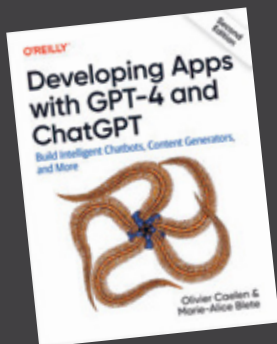
- 1) Valg af dirigenter.
- 2) Valg af sekretærer.
- 3) Fastlæggelse af forretningsorden og tidsplan.
- 4) Valg af DF-udvalg.
- 5) Beretning fra Hovedbestyrelsen, herunder vedrørende konfliktfonden og advokatfonden.
- 6) Beretning fra udvalg.
- 7) Fremlæggelse og godkendelse af foreningens regnskaber.
- 8) Fremlæggelse og godkendelse af PROSAbladets regnskaber.
- 9) Fremlæggelse og godkendelse af Konfliktfondens regnskab.
- 10) Fremlæggelse af Advokatfondens regnskab.
- 11) Behandling af og afstemning om indkomne forslag.
- 12) Fremlæggelse og behandling af HB's forslag til arbejdsplan.
- 13) Fastsættelse af antal og placering af forbundssekretærer.
- 14) Fastlæggelse af konfliktfondsbidrag.
- 15) Fastlæggelse af bidrag til Advokatfonden.
- 16) Fastlæggelse af retningslinjer for anbringelse af konfliktfondsmidler.
- 17) Fastlæggelse af retningslinjer for anbringelse af Advokatfondens midler.
- 18) Nedsættelse af udvalg.
- 19) Fastlæggelse af budget og kontingent for første år samt principper for budget og kontingent for andet år.
- 20) Valg af formand.
- 21) Valg af organisatorisk næstformand.
- 22) Valg af forbundssekretærer.
- 23) Valg af politisk næstformand.
- 24) Valg af hovedkasserer.
- 25) Valg af et antal medlemmer af Hovedbestyrelsen
- 26) Valg af suppleanter til Hovedbestyrelsen.
- 27) Valg af redaktionsudvalg.
- 28) Valg af revisorer.
- 29) Valg af revisorsuppleanter.
- 30) Eventuelt.

Hovedbestyrelsen

BØGER MED RABAT TIL PROSA-MEDLEMMER

**SPAR
30%**

Developing Apps with GPT-4 and ChatGPT, 2e

Authors: Olivier Caelen, Marie-Alice Blete
ISBN 9781098168100

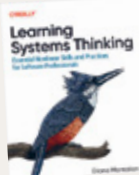
This book provides an ideal guide for Python developers who want to learn how to build applications with large language models. Authors Olivier Caelen and Marie-Alice Blete cover the main features and benefits of GPT-4 and GPT-3.5 models and explain how they work. You'll also get a step-by-step guide for developing applications using the OpenAI Python library, including text generation, Q&A, and smart assistants.

Vejl. pris kr. 545,-

PROSApris 382,-

Learning Systems Thinking

Author: Diana Montalio
ISBN 9781098151331

Welcome to the systems age, where software professionals are no longer building software—we're building systems of software. Change is continuously deployed across software ecosystems coordinated by responsive infrastructure. In this world of increasing relational complexity, we need to think differently. Many of our challenges are systemic. This book shows you how systems thinking can guide you through the complexity of modern systems. Rather than relying on traditional reductionistic approaches, author Diana Montalio shows you how to expand your skill set so we can think, communicate, and act as healthy systems.

Vejl. pris kr. 545,-

PROSApris 382,-

Defensive Security Handbook, 2e

Authors: Lee Brotherston, Amanda Berlin, William F. Reyor
ISBN 9781098127244

Despite the increase of high-profile hacks, record-breaking data leaks, and ransomware attacks, many organizations don't have the budget for an information security (InfoSec) program. If you're forced to protect yourself by improvising on the job, this pragmatic guide provides a security-101 handbook with steps, tools, processes, and ideas to help you drive maximum-security improvement at little or no cost.

Vejl. pris kr. 601,-

PROSApris 421,-

Policy as Code

Author: Jimmy Ray
ISBN 9781098139186

In today's cloud native world, where we automate as much as possible, everything is code. With this practical guide, you'll learn how Policy as Code (PaC) provides the means to manage the policies, related data, and responses to events that occur within the systems we maintain—Kubernetes, cloud security, software supply chain security, infrastructure as code, and microservices authorization, among others.

Vejl. pris kr. 726,-

PROSApris 508,-

Azure OpenAI Service for Cloud Native Applications

Author: Adrián González Sánchez
ISBN 9781098154998

Get the details, examples, and best practices you need to build generative AI applications, services, and solutions using the power of Azure OpenAI Service. With this comprehensive guide, Microsoft AI specialist Adrián González Sánchez examines the integration and utilization of Azure OpenAI Service—using powerful generative AI models such as GPT-4 and GPT-4o—within the Microsoft Azure cloud computing platform.

Vejl. pris kr. 545,-

PROSApris 382,-

FACTUM

BOOKS

Få 20% rabat hos FACTUM BOOKS

– følg linket til FACTUM BOOKS via prosa.dk og få rabat på bøgerne.

Halmstadgade 6 · 8200 Aarhus N · Tlf. 89 37 35 95
info@factumbooks.dk · www.factumbooks.dk

INDHOLD

6_2024

6 / **Unge nørder jagter cyber-flaget** Mød cyberlandsholdet

**16 / Neuparts gyldne
iværksættertricks**
Når startups går i blodet

22 / Tøhø – nørdhumor på XKCD
Den kræver forklaring

26 / Open source
Hvorfor bruger vi det ikke mere
i det offentlige

35 / Sara skal være datamatiker
Hun er en af 147 kvinder